

ЗАКОН за гражданската регистрация

Обн., ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г., изм. и доп., бр. 28 от 23.03.2001 г., в сила от 1.07.2001 г., доп., бр. 37 от 13.04.2001 г., в сила от 13.04.2001 г., изм. и доп., бр. 54 от 31.05.2002 г., в сила от 1.12.2002 г., доп., бр. 63 от 15.07.2003 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 96 от 29.10.2004 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 48 от 15.06.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., доп., бр. 105 от 9.12.2008 г., в сила от 1.01.2009 г., бр. 6 от 23.01.2009 г., в сила от 1.05.2009 г., бр. 19 от 13.03.2009 г., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 1.10.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., бр. 82 от 16.10.2009 г., бр. 33 от 30.04.2010 г., доп., бр. 9 от 28.01.2011 г., изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 42 от 5.06.2012 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 55 от 21.07.2015 г., в сила от 21.07.2015 г., изм., бр. 39 от 26.05.2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 50 от 1.07.2016 г., в сила от 1.07.2016 г., бр. 85 от 24.10.2017 г., изм. и доп., бр. 91 от 14.11.2017 г., доп., бр. 47 от 5.06.2018 г., изм., бр. 17 от 26.02.2019 г., бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 27.12.2019 г.; доп., бр. 105 от 11.12.2020 г., в сила от 11.12.2020 г., изм. и доп., бр. 80 от 19.09.2023 г., в сила от 19.09.2023 г., бр. 85 от 8.10.2024 г., в сила от 8.10.2024 г.

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) Този закон урежда условията и реда за гражданската регистрация на физическите лица в Република България.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Гражданска регистрация е вписване на събитията раждане, брак и смърт в регистрите на актовете за гражданско състояние и вписване на лицата в регистъра на населението.

(3) Гражданската регистрация включва съвкупност от данни за едно лице, които го отличават от другите лица в обществото и в семейството му в качеството на носител на субективни права, като име, гражданство, семейно положение, родство, постоянен адрес и др.

Чл. 2. (1) Гражданската регистрация на физическите лица в Република България се основава на данните в актовете за тяхното гражданско състояние и на данните в други актове, посочени в закон.

(2) Актовете за гражданско състояние са официални писмени документи. В тях по законен ред длъжностните лица по гражданското състояние регистрират събитията раждане, брак и смърт.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) В регистрите на актовете за гражданско състояние се вписват събитията по чл. 1, ал. 2 за всички лица, които към момента на настъпване на събитието са български граждани, и за лицата, които не са български граждани, но към момента на настъпване на събитието се намират на територията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) В регистъра на населението се вписват:

1. всички български граждани;

2. чужденците, които са:

а) (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) получили разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България;

б) (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.);

в) (доп. - ДВ, бр. 54 от 2002 г.) получили статут на бежанец или хуманитарен статут или на които е предоставено убежище в Република България.

Чл. 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Вписването в регистрите на актове за гражданско състояние се извършва в населеното място, в което е настъпило събитието.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Вписването в регистъра на населението се извършва в общините по постоянния адрес на физическите лица.

(3) Кметовете на общините са отговорни за гражданската регистрация на територията на общината.

Чл. 5. При гражданската регистрация на физическите лица в Република България се получават, обработват, съхраняват и предоставят данни, които:

1. определят тяхната самоличност;
2. определят родствените връзки между лицата по права линия от първа степен и по съребрена линия от втора степен;
3. отразяват постоянния и настоящия адрес;
4. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) отразяват семейното положение;
5. показват наличието на правни ограничения.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Данните от гражданската регистрация подлежат на електронна обработка.

Чл. 7. (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Глава втора

ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Раздел I

Общи положения

Чл. 8. (1) Основни данни за гражданската регистрация на лицата са техните:

1. име;
2. дата - ден, месец, година, и място на раждане;
3. пол;
4. гражданство;
5. единен граждански номер.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) (1) Името на български гражданин, роден на територията на Република България, се състои от собствено, бащино и фамилно име. Трите части на името се вписват в акта за раждане.

(2) (Нова - ДВ, бр. 91 от 2017 г.) При съставяне на акт за раждане на български гражданин, роден извън територията на Република България, бащиното му име, когато липсва в преписа по чл. 72, ал. 1, се вписва в акта, ако това е писмено заявено от родителите на лицето или друг законен представител.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 91 от 2017 г.) При съставяне на акт за раждане на български гражданин, роден извън територията на Република България, бащиното и фамилното му име могат да се впишат с наставки -ов или -ев и окончание съобразно пола, ако това е писмено заявено от родителите до три години от раждането на лицето.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., предишна ал. 3, бр. 91 от 2017 г.) Името на лице, което не е български гражданин, родено на територията на Република България, се вписва така, както е заявено от родителите му.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., предишна ал. 4, бр. 91 от 2017 г.) Името на лице, което не е български гражданин, родено извън територията на Република България, се вписва в регистрите на актове за гражданско състояние и в регистъра за населението така, както е изписано в националния му документ за самоличност или в документа за предоставен статут на пребиваване на територията на Република България.

Чл. 10. (1) Условието и редът за придобиване, запазване и загубване на българско гражданство се определят от Закона за българското гражданство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Гражданството на лице, което не е български гражданин, се установява от документа за самоличност, с който е влязло в страната.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Единният граждански номер (ЕГН) е административен идентификатор на подлежащите на регистрация физически лица съгласно чл. 3, ал. 2. Това е уникален номер, чрез който физическите лица се определят еднозначно.

(2) Начинът на формиране и редът за даване и промяна на единния граждански номер се определят с наредбата по чл. 113, ал. 1.

(3) Единните граждански номера се формират по електронен път и образуват регистър на единните граждански номера.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Верността на ЕГН се удостоверява от Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез териториалните звена "Гражданска регистрация и административно обслужване".

Раздел II

Имена на българските граждани

Чл. 12. (1) Собственото име на всяко лице се избира от родителите му и се съобщава писмено на длъжностното лице по гражданското състояние при съставяне на акта за раждане.

(2) Ако двамата родители не са постигнали съгласие за името, длъжностното лице вписва в акта за раждане само едно от имената, предложени от родителите.

(3) Ако родителите не посочат име, длъжностното лице определя името, което сметне за най-подходящо в случая.

(4) Ако избраното име на детето е осмиващо, опозоряващо, обществено неприемливо или несъвместимо с националната чест на българския народ, длъжностното лице има право да откаже вписването му в акта за раждане, като приложи разпоредбите на ал. 2 и 3.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Бащиното име на всяко лице се образува от собственото име на бащата и се вписва с наставка -ов или -ев и окончание съобразно пола на детето, освен когато собственото име на бащата не позволява поставянето на тези окончания или те противоречат на семейните, етническите или религиозните традиции на родителите.

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Фамилното име на всяко лице е фамилното или бащиното име на бащата с наставка -ов или -ев и окончание съобразно пола на детето, освен ако семейните, етническите или религиозните традиции на родителите налагат друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Фамилното име при сключване на граждански брак се формира съгласно правилата на Семейния кодекс.

(3) Децата от едни и същи родители се вписват с еднакво фамилно име.

(4) Когато едно лице е известно в обществото с псевдоним, същото лице може по решение на съда да прибави псевдонима към своето име.

Чл. 15. (1) Бащиното име на дете, на което е установена само майката, се образува от собственото име на майката или неговия корен, а за фамилно име се взема фамилното име на майката или името на нейния баща.

(2) В случаите по ал. 1 със съгласието на бащата на майката неговото име може да се вземе за бащино име на детето. В този случай за фамилно име се взема фамилното име на майката.

Чл. 16. (1) Името на детето, припознато след съставянето на акта за раждане, се определя по реда на този закон.

(2) Името на дете, произходът на което е установен по съдебен ред, се определя от съда по реда на този закон.

Чл. 17. Името на дете, родителите на което не са известни, се определя от длъжностното лице.

Чл. 18. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При осиновяване собственото име на детето се определя от съда според желанието на осиновителите. Ако детето е навършило 14 години, за промяна на собственото име се иска и неговото съгласие.

(2) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При пълно осиновяване бащиното и фамилното име се определят според името на осиновителя по реда на този закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При непълно осиновяване бащиното и фамилното име могат да се променят по решение на съда при желание на осиновителите. Ако детето е навършило 14 години, се иска и неговото съгласие.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При прекратяване на осиновяването по съдебен ред на осиновеното лице се възстановява името преди осиновяването му. Със съгласието на осиновителя или при важни обстоятелства съдът може да постанови осиновеното лице да запази името, дадено при осиновяването.

Чл. 19. (1) Промяната на собствено, бащино или фамилно име се допуска от съда въз основа на писмена молба на заинтересувания, когато то е осмиващо, опозоряващо или обществено неприемливо, както и в случаите, когато важни обстоятелства налагат това.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 59 от 2007 г.) Лице, придобило или възстановило българското си гражданство, може да промени бащиното и фамилното си име с наставка -ов или -ев и окончание съобразно пола му, както и да побългарси собственото си име по реда на глава петдесета "Установяване на факти" от Гражданския процесуален кодекс. Тези производства се освобождават от държавни такси.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г.).

(5) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г.).

(6) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г.).

Чл. 19а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2001 г.) (1) Българските граждани, на които принудително са променени имената, могат по свое желание да възстановят предишните си имена.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Възстановяването на имената по ал. 1 се извършва с решение на длъжностното лице по гражданското състояние по писмено заявление на молителя след нотариална заверка на подписа му. Решението на длъжностното лице подлежи на обжалване от заинтересуваните лица и от прокурора по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) По реда на ал. 2 могат да се възстановят или променят имената на непълнолетни, ако имената на техните родители или на единия от тях са принудително променени. Заявлението в този случай се подава от двамата родители или настойниците. При разногласие между родителите или настойниците спорът се решава от районния съд.

(4) По реда на ал. 2 могат да променят имената си и българските граждани, родени след като имената на техните родители или на един от тях са били принудително променени, а имената на техните непълнолетни деца могат да се променят по реда на ал. 3.

Чл. 20. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2010 г.).

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.).

Раздел III

Регистър на населението

(Загл. изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.)

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Регистърът на населението се поддържа в електронен вид и формира Национална база данни "Население".

(2) Регистърът на населението се състои от електронните лични регистрационни картони на всички физически лица по чл. 3, ал. 2.

(3) Регионална база данни "Население" е част от регистъра на населението и се състои от електронните лични регистрационни картони на физическите лица с постоянен и/или настоящ адрес в областта.

(4) Локална база данни "Население" е част от регистъра на населението и се състои от електронните лични регистрационни картони на физическите лица с постоянен и/или настоящ адрес в общината.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) За всяко физическо лице, подлежащо на вписване в регистъра на населението, се създава електронен личен регистрационен картон в регистъра на населението.

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Общинската администрация издава удостоверения въз основа на регистъра на населението.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Редът за издаване и образците на удостоверенията по ал. 1 се утвърждават с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на правосъдието.

Чл. 25. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., доп., бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Електронният личен регистрационен картон съдържа следните данни:

1. име, изписано на български език и на латиница;
2. псевдоним;
3. име в чужбина;
4. пол;
5. дата на раждане - ден, месец, година;
6. единен граждански номер;
7. гражданство и статут на пребиваване;
8. място на раждане - област, община, населено място, а за родените извън територията на Република България - държава;
9. акт за раждане - номер, дата и място на съставяне в Република България;
10. постоянен адрес;
11. настоящ адрес;
12. семейно положение;
13. акт за сключен брак - номер, дата, място на съставяне; дата и държава на сключване на брака, ако не е сключен в Република България;

14. съпруг/а - ЕГН или дата на раждане, име, пол, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;
15. съдебно решение за прекратяване на брака - номер на делото, по което е постановено решението, датата, на която влиза в сила, и наименование на съда, който го е постановил;
16. деца - ЕГН или дата на раждане, име, пол, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;
17. майка - ЕГН или дата на раждане, име, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;
18. баща - ЕГН или дата на раждане, име, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;
19. братя/сестри - ЕГН или дата на раждане, име, име на другия родител - ако е еднокръвен или едноутробен, пол, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;
20. издаден документ за самоличност - вид, номер и дата на издаване;
21. правни ограничения (вид);
22. починал - дата и място на смъртта; акт за смърт - номер, дата и място на съставяне;
23. особени бележки.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., доп., бр. 9 от 2011 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Електронен личен регистрационен картон на български гражданин се създава въз основа на един от следните документи:

1. акт за раждане;
  2. удостоверение за българско гражданство, придружено с документи за гражданско състояние, заявление за постоянен адрес и адресна карта за настоящ адрес в тази община.
- (2) Когато дееспособен български гражданин няма създаден електронен личен регистрационен картон и не притежава документ за самоличност, общините изискват писмено от полицейските органи на Министерството на вътрешните работи установяване на самоличността на лицето. При установена самоличност на лицето полицейските органи на Министерството на вътрешните работи уведомяват писмено общината за името, датата и мястото на раждане на лицето и родителите (име, ЕГН/дата на раждане), което е основание за създаване на електронен личен регистрационен картон.
- (3) Електронен личен регистрационен картон на лице по чл. 3, ал. 2, т. 2 се създава въз основа на един от следните документи:
1. разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване, придружено с документи за гражданско състояние, заявление за постоянен адрес и адресна карта за настоящ адрес в тази община;
  2. решение за предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут, заявление за постоянен адрес и адресна карта за настоящ адрес в тази община;
  3. указ на президента на Република България за предоставено убежище;
  4. акт за раждане на дете, родено на територията на страната, от родители със статут на бежанец или хуманитарен статут.
- (4) При настъпило раждане на територията на страната електронният личен регистрационен картон се създава и данните в него се поддържат в актуално състояние от общинската администрация.
- (5) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В случаите по ал. 1, т. 2, ал. 2 и 3 електронният личен регистрационен картон се създава от Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез териториалните звена "Гражданска регистрация и административно обслужване".

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Данните в електронния личен регистрационен картон се актуализират от общинската администрация въз основа на един от следните документи:

1. актовете за гражданско състояние или електронните им еквиваленти;

2. заявление за постоянен адрес и адресна карта за настоящ адрес;
3. удостоверение за промяна на гражданство;
4. съдебно решение;
5. други удостоверителни документи, касаещи гражданското състояние.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Електронният личен регистрационен картон се пази в продължение на 130 години считано от датата на създаване, след което се предава на Държавния архив.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Глава трета

АКТОВЕ ЗА ГРАЖДАНСКО СЪСТОЯНИЕ

Раздел I

Общи правила за съставяне на актове за гражданско състояние

Чл. 34. (1) Актовете за гражданско състояние на лицата са: акт за раждане, акт за сключване на граждански брак и акт за смърт.

(2) Актовете за гражданско състояние, съставени по установен в този закон ред, имат доказателствена сила за отразените в тях данни до доказване на тяхната неистинност.

Чл. 35. (1) Актовете за гражданско състояние се съставят от длъжностното лице по гражданското състояние в общината или кметството, на чиято територия са станали събитията.

(2) Актовете за гражданско състояние за събития, за които няма данни на територията на коя община са станали, се съставят в общината или кметството, на чиято територия е установено събитието.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Кметът на общината е длъжностно лице по гражданското състояние на територията на общината. Той може да възлага тази функция с писмена заповед на кметовете на кметствата и кметските наместници в населените места, в които се поддържат регистри на актове за гражданско състояние, и на други длъжностни лица от общинската администрация.

Чл. 36. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Актовете за раждане и смърт се съставят въз основа на писмени съобщения, представени пред съответното длъжностно лице по гражданското състояние.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Длъжностното лице не може да съставя актове за гражданско състояние, по които е страна или свидетел. В такива случаи актовете за гражданско състояние се съставят от друго длъжностно лице.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Страните и свидетелите при съставяне на актове за гражданско състояние удостоверяват своята самоличност с документ за самоличност.

Чл. 37. (1) Длъжностното лице съставя акта за гражданско състояние само след като констатира по установения ред настъпилото събитие. Актовете за гражданско състояние се съставят на формуляри по установен образец.

(2) Данните в актовете за гражданско състояние се попълват въз основа на документи за самоличност на лицата. При съставяне на актове въз основа на документи от чужбина може да се ползват и други документи по гражданска регистрация само ако в получения или представения документ не се съдържат необходимите данни за съставянето на акта за гражданско състояние. В актовете за гражданско състояние не се вписват данни, заявления или сведения, които не са предвидени в закон.

(3) При съставяне на актове за гражданско състояние на български граждани, които имат и друго гражданство, данните се вписват въз основа на българския документ за самоличност.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.)

Веднага след съставянето на акта за гражданско състояние длъжностното лице го подписва и полага печат с изображението на герба на Република България.

(2) Свидетели при сключване на брак могат да бъдат и чужди граждани.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Ако някой от свидетелите или страните не може да подпише акта за гражданско състояние, на мястото за подписите се прави бележка за причината за невъзможността да се подпише актът (неграмотност, увреждане на ръката и прочие), след което, без да се подписва от други лица, се поставя отпечатък от десния палец. Ако такъв отпечатък не може да се постави, посочва се причината, както и с кой друг пръст е поставен отпечатъкът.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При унищожени регистри на актове за гражданско състояние, липса на съставен акт за раждане или смърт и установяване на вписани неверни данни заинтересуваните лица установяват правата си по съдебен ред.

(5) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2009 г., доп., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При унищожен или изгубен регистър на актове за гражданско състояние, без да има възможност да бъде възстановен, кметът на общината може да поиска от районния съд да установи унищожаването или изгубването и да разпореди съставянето на съответния регистър.

Чл. 39. (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 40. (1) Актовете за гражданско състояние се издават безплатно. На заинтересуваните страни се издават безплатно удостоверения за раждане и сключен граждански брак и препис-извлечение от акт за смърт по утвърдени образци. За издаването на удостоверения и преписи от тези актове за втори и следващ път се заплаща такса. Издаването на препис за служебно ползване е безплатно.

(2) (Нова - ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) При издаването на удостоверения и преписи от актовете за гражданско състояние от гражданите не може да се изисква предоставянето на лични данни, които се намират в Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН) и свързаните с нея регистри.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Длъжностното лице, съставило акт за гражданско състояние, отнасящ се за гражданин на държава, с която Република България е сключила договор за правна помощ, е длъжно в 10-дневен срок от съставянето на акта да изпрати служебен препис от него на Министерството на външните работи за изпращането му по дипломатически път в страната, на която лицето е гражданин.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Длъжностното лице изпраща препис от акта за гражданско състояние, съставен за гражданин на страна, с която Република България не е сключила договор за правна помощ, само при поискване от Министерството на външните работи.

Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Образците на актовете за гражданско състояние и на документите, издавани въз основа на тях, се утвърждават от министъра на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на правосъдието и се обнародват в "Държавен вестник".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Попълването на актовете за гражданско състояние се извършва на ръка, четливо, без зачертаване и поправки. Актовете могат да се съставят и отпечатват автоматизирано с програмни средства, предоставени или одобрени от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) При попълването и отпечатването на актовете за гражданско състояние се ползват мастила, които гарантират тяхната читаемост в утвърдените от закона срокове за съхранение.

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) За всеки съставен акт за гражданско състояние се създава електронен еквивалент - електронен акт за гражданско състояние на национално ниво.

(2) Електронният акт за гражданско състояние се създава от общинската администрация, където е съставен актът за гражданско състояние в писмен вид.

(3) След сверяване на данните от акта за гражданско състояние в писмен и електронен вид длъжностното лице по гражданското състояние подписва акта с квалифициран електронен подпис. Електронните актове за гражданско състояние имат доказателствена сила за отразените в тях данни само когато са подписани с квалифициран електронен подпис.

(4) При несъответствие на данните в акта за гражданско състояние и неговия електронен еквивалент доказателствена сила имат данните, вписани в акта за гражданско състояние, в писмен вид.

(5) Електронните актове за гражданско състояние образуват Национален електронен регистър на актове за гражданско състояние.

Раздел II

Акт за раждане

Чл. 42. (1) (Предишен текст на чл. 42 – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Актът за раждане се съставя въз основа на писмено съобщение в срок 7 дни, като денят на раждането не се брои.

(2) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Акт за раждане на мъртвородено дете се съставя въз основа на писмено съобщение не по-късно от 48 часа от раждането.

Чл. 43. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., доп., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Всяко раждане трябва да се съобщи писмено в срок 5 дни, като денят на раждането не се брои. Раждането на мъртвородено дете се съобщава не по-късно от 24 часа от раждането му.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Съобщението за раждане се съставя писмено по утвърден от министъра на регионалното развитие и благоустройството образец.

Съобщаването на раждането е задължение на:

1. ръководителя на лечебното заведение или на лицето, на което със заповед е възложено това, когато раждането е станало в лечебно заведение;
2. компетентно медицинско лице, когато раждането не е станало в лечебно заведение;
3. длъжностното лице по гражданското състояние, когато в населеното място няма компетентно медицинско лице.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

(5) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

(6) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Длъжностното лице по гражданското състояние съставя акта за раждане, след като се удостовери писмено станалото събитие. Веднага след съставянето на акта за раждане на родителите се издава оригинално удостоверение за раждане.

(7) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Веднага след съставянето на акта за раждане въз основа на него се създава електронен акт за раждане.

Чл. 44. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Когато срокът по чл. 42 е изтекъл и акт за раждане не е съставен, но съобщението е направено или длъжностното лице научи за раждането в течение на същата календарна година, то съставя акта за раждане, като спазва условията по чл. 43, без да е необходимо решение на съда за това.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Когато календарната година и срокът за съставяне на акта за раждане са изтекли, акт за раждане се съставя само въз основа на решение на съда, постановено по искане на родителите, лицето или на прокурора.

Чл. 45. (1) Актът за раждане съдържа:

1. място на съставяне на акта - област, община, населено място/район;
2. номер на акта и дата на съставяне;
3. номер на оригиналното удостоверение;
4. дата - ден, месец, година, час и минута на раждането;
5. място на раждане - област, община, населено място или държава, ако детето е родено извън територията на Република България;
6. име на новороденото;
7. ЕГН на детето (попълва се само за български граждани);
8. пол и гражданство;
9. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) данни за родителите - имена, дата на раждане, ЕГН, гражданство;
10. документ, удостоверяващ раждането;
11. (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.);
12. длъжностно лице - имена, ЕГН и подпис;
13. бележки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Ако детето е родено мъртво, на мястото на "името на новороденото" се изписва "мъртвородено дете".

(3) Преценката дали детето е родено живо или мъртво, или е налице аборт, се прави от компетентно медицинско лице.

(4) При аборт не се съставя акт за раждане.

Чл. 46. Когато едно дете е родено живо, но е умряло, преди да се състави акт за раждане, едновременно се съставят акт за раждане и акт за смърт.

Чл. 47. Когато майката е родила две или повече деца (близнаци), длъжностното лице съставя отделни актове за раждане на всяко дете, като вписва във всеки акт номера на акта на другите деца и реда, по който са се родили.

Чл. 48. (1) Намерени, изоставени или подхвърлени новородени живи деца се предават в най-близкото лечебно заведение и там в присъствието на представител на Министерството на вътрешните работи, на лечебното заведение и на лицето, намерило и предало детето, се съставя протокол за намирането му. В протокола се отбелязват: времето и мястото, където е намерено детето; пол и предполагаема дата на раждане; особени белези, които детето има по тялото си, описание на дрехите, с които е намерено; други обстоятелства. Протоколът се подписва от лицето, намерило детето, и от присъстващите представители, подпечатва се и се изпраща в общината, в която се намира лечебното заведение, за да се състави акт за раждане.

(2) Когато новородено дете бъде изоставено от майката в лечебното заведение, където е станало раждането, и не бъде потърсено в срока за съставяне на акта за раждане, се постъпва по начин, посочен в ал. 1.

(3) Длъжностното лице съставя акта за раждане въз основа на протокола, който става неразделна част от акта. Имената на детето се определят от длъжностното лице съгласно разпоредбите на този закон.

(4) Когато детето е намерено мъртво или умре преди предаването му в лечебно заведение, се прави съдебномедицинска експертиза за установяване причините за смъртта. В този случай въз основа на протокола се съставят акт за раждане и акт за смърт. Ако медицинската експертиза установи, че детето е родено мъртво, се съставя акт за раждане на "мъртвородено дете".

Чл. 49. При припознаване, извършено преди съставяне на акта за раждане, в същия акт се вписват данните на бащата, както и документът, удостоверяващ припознаването при наличие на съгласие на майката. Името на детето се съставя по реда на членове 12 - 14. Когато припознаването се извършва след съставяне на акта за раждане, данните за припознаващия и основанието се вписват в графа "Бележки" на акта за раждане в съответствие със Семейния кодекс.

Чл. 50. (1) (Доп. - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При пълно осиновяване длъжностното лице по гражданското състояние въз основа на заверен препис от решението на съда съставя нов акт за раждане в тридневен срок от получаване на преписа. Актът за раждане се съставя в общината или кметството, посочено в съдебното решение, в регистъра на текущата година с дата - датата на съставяне на акта.

(2) В новия акт за раждане се вписват:

1. действителната дата на раждане и новият единен граждански номер;

2. (доп. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) място на раждане - мястото на съставяне на акта, а в случаите на международно осиновяване - действителното място на раждане;

3. (доп. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) родители - осиновителите и данните за тях; когато детето се осиновява само от един родител, графата за другия родител не се попълва; когато детето се осиновява от съпруг на родител, данни за рождения родител, с когото отношенията се запазват, и данни за осиновителя.

(3) Съставеният акт се отбелязва в азбучника на годината, която съответства на годината на раждане на осиновеното дете, и в азбучника на годината на съставяне на акта.

(4) Съдебното решение се съхранява при условията и по реда за съхраняване на акта за раждане и до него не могат да имат достъп външни лица.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) В двудневен срок длъжностното лице по гражданското състояние уведомява с писмо общината, където се намира предишният акт за раждане на осиновеното лице, за отразяване в графа "Бележки", че е съставен нов.

Раздел III

Акт за сключен граждански брак

Чл. 51. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Гражданският брак се сключва пред длъжностното лице по гражданското състояние при условията и по реда, предвидени в Семейния кодекс.

(2) Граждански бракове се сключват всеки ден.

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Когато встъпващите в брак са лица със статут на бежанец или с хуманитарен статут в Република България, те удостоверяват семейното си положение с нотариално заверена декларация.

Чл. 53. Актът за сключване на граждански брак съдържа:

1. място на съставяне на акта - област, община, населено място/район;
2. номер на акта и дата на съставяне;
3. номер на оригиналното удостоверение;
4. дата - ден, месец, година, и място на сключване на брака - област, община, населено място или държава, ако не е сключен в Република България;
5. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) данни за сключващите брак - имена преди брака, дата и място на раждане, възраст, ЕГН, гражданство, семейно положение преди брака, фамилия след сключване на брака, данни за документите за самоличност, и подписите им;
6. (нова - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г.) режим на имуществените отношения;
7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) данни за свидетелите - имена, ЕГН или дата на раждане, и подписите им;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) длъжностно лице - имена, ЕГН или дата на раждане и подпис;
9. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г.) други документи, представени за съставяне на акта;
10. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 1.10.2009 г.) бележки.

Чл. 53а. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Веднага след съставянето на акта за сключен граждански брак в писмен вид въз основа на него се създава електронен акт за сключен граждански брак.

Раздел IV

Акт за смърт

Чл. 54. (1) Актът за смърт се съставя въз основа на съобщение за смърт не по-късно от 48 часа след настъпването на смъртта.

(2) Актът може да се състави и след изтичането на срока по ал. 1, без да е необходимо решение на съда за това, когато се наложи съдебномедицинско освидетелстване на трупа при условията, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс. Органите на съдебната власт, назначили съдебномедицинската експертиза, издават документ, удостоверяващ причината за забавянето.

Чл. 55. (1) Длъжностното лице по гражданското състояние пристъпва към съставянето на акт за смърт, след като получи съобщение за смърт, издадено от компетентно медицинско лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Писменото съобщение за смърт, настъпила в лечебно заведение, се съставя от ръководителя на заведението или от лице, на което със заповед е възложено това.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 11.12.2020 г.) По време на обявено извънредно положение поради епидемично разпространение на заразни болести по чл. 61, ал. 1 или 3 от Закона за здравето или на обявена извънредна епидемична обстановка поради епидемично разпространение на заразна болест по чл. 61, ал. 1 от Закона за здравето срокът по чл. 54, ал. 1 за съставяне на акт за смърт се удължава с 14 дни.

(4) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., предишна ал. 3, бр. 105 от 2020 г., в сила от 11.12.2020 г.) Веднага след съставянето на акта за смърт в писмен вид въз основа на него се създава електронен акт за смърт.

Чл. 56. Длъжностното лице по гражданското състояние няма право по своя инициатива или по заявление на заинтересуваните лица да съставя акт за смърт на погребано без разрешение лице. В такъв случай актът за смърт се съставя само въз основа на влязло в сила решение на съда.

Чл. 57. Длъжностното лице по гражданското състояние съставя и след изтичането на срока по чл. 54, ал. 1 акт за смърт на лице, умряло в чужбина, трупът на което е докаран в населеното място, ако към документите, съпровождащи трупа, не е приложен акт за смърт, съставен там, където тя е настъпила. Длъжностното лице по гражданското състояние предоставя тези документи на лечебно заведение, за да се установи причината за смъртта и да се издаде съобщение за смърт. Ако причината за смъртта не може да се установи, това се отбелязва в съобщението за смърт.

Чл. 58. При смърт на група лица, чиито трупове не могат да се намерят или намерените не могат да се разпознаят, но е безспорно установено кои са лицата, кметът на общината, на чиято територия е настъпило събитието, или упълномощено от него длъжностно лице съставя протокол, който се изпраща в съответната районна прокуратура. Районният прокурор или наследниците на умрелите лица предявяват установителен иск пред съответния районен съд, който да постанови решение за съставянето на актове за смърт на тези лица.

Чл. 59. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Акт за смърт на лице, което съдът с влязло в сила решение е обявил за умряло, се съставя от длъжностното лице по гражданското състояние в населеното място по постоянния адрес на обявения за умрял въз основа на препис от влязлото в сила решение.

Чл. 60. (1) Актът за смърт съдържа:

1. място на съставяне на акта - област, община, населено място/район;
  2. номер на акта и дата на съставяне;
  3. дата - ден, месец, година, час и минути на смъртта;
  4. място на смъртта - област, община, населено място или държава, ако не е в Република България, и къде е настъпила;
  5. имена на лицето;
  6. (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.);
  7. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) данни за лицето - дата и място на раждане, ЕГН, възраст, пол, гражданство, семейно положение, постоянен адрес;
  8. (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.);
  9. документ, удостоверяващ смъртта;
  10. (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.);
  11. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) длъжностно лице - имена, ЕГН или дата на раждане и подпис;
  12. бележки.
- (2) Обстоятелството, че смъртта е настъпила в място за лишаване от свобода, не се посочва в акта.

Чл. 61. (1) (Доп. – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Препис-извлечение от акта за смърт или от акта за раждане на мъртвородено дете представлява разрешение за погребение и се издава безплатно.

(2) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Когато е необходимо за извършване на погребение, препис-извлечението от акта за смърт или от акта за раждане на мъртвородено дете може да се издава и на трети лица, без да е необходимо упълномощаване по реда на чл. 88а, ал. 2.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г., предишна ал. 2, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) След изготвянето на акта за смърт длъжностното лице по гражданското състояние изпраща документа за самоличност на умрелия на най-близкото районно управление на Министерството на вътрешните работи.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г., предишна ал. 3, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) При смърт на чужденец, който се погребва в Република България, длъжностното лице по гражданското състояние задържа всички документи за самоличност и документи за пътуване

в чужбина, ако има такива. Тези документи и препис от акта за смърт се изпращат на най-близкото районно управление на Министерството на вътрешните работи.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г., предишна ал. 4, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) При смърт на чужденец, чийто труп се изпраща в чужбина, длъжностното лице по гражданското състояние изпраща българския му документ за самоличност, ако притежава такъв, на най-близкото районно управление на Министерството на вътрешните работи. Всички други документи за самоличност, документи за пътуване в чужбина, ако има такива, и препис от акта за смърт се предават на лицата, които придружават трупа.

Чл. 62. (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.).

Раздел V

Актове за гражданско състояние на военнослужещи при извънредни случаи

Чл. 63. Актовете за гражданско състояние на военнослужещи, които се намират извън територията на Република България или са на територията на страната, но поради военни действия са лишени от възможността да съобщят на гражданските власти, се съставят от военнослужещи, определени от командването да изпълняват такива функции. Тези военнослужещи съставят актове за гражданско състояние и на граждански лица, които съпровождат войската. Актовете се водят в общ регистър, като се попълват на ръка.

Чл. 64. При съставяне на актове за гражданско състояние в случаите по чл. 63 се спазват разпоредбите на този закон със следните изключения:

1. (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.);
2. за всяка войскава част, определена от командването, се води общ регистър за вписване на всички актове за гражданско състояние. Актовете по този регистър се съставят на ръка въз основа на наличните данни.

Чл. 65. (1) Военнослужещият, натоварен с воденето на регистъра за гражданско състояние, изпраща чрез Министерството на отбраната препис от съставените актове, както следва:

1. от актовете за раждане - в общината по постоянния адрес на майката;
2. от актовете за сключен брак - в общината по постоянния адрес на съпруга;
3. от актовете за смърт - в общината по постоянния адрес на умрялото лице.

(2) Въз основа на преписа длъжностното лице по гражданското състояние на съответната община съставя нов акт по установения образец, а полученият препис остава неразделна част от него.

Раздел VI

Актове за гражданско състояние, съставени при пътуване по море

Чл. 66. (1) При раждане, граждански брак или смърт, настъпили на кораб, намиращ се в открито море, капитанът е длъжен да направи вписване в корабния дневник и да състави акт по реда на този закон.

(2) Актове за раждане или смърт се съставят в срок 24 часа от настъпването на съответното събитие.

Чл. 67. (1) Капитанът на кораба е длъжен да предаде преписи от съответните актове за гражданско състояние в службата за гражданското състояние при общината в първото българско пристанище, в което е влязъл корабът, или на българското дипломатическо или

консулско представителство в страната, в чието пристанище влезе корабът. Ако в страната няма българско представителство, капитанът на кораба е длъжен да изпрати преписите на българския дипломатически или консулски представител в най-близката страна, където има българско дипломатическо или консулско представителство.

(2) Длъжностното лице по гражданското състояние или българският дипломатически или консулски представител в 15-дневен срок от получаването на преписите от съставените на кораба актове са длъжни да ги препратят, както следва:

1. акта за раждане - в общината по постоянния адрес на майката;
2. акта за сключен граждански брак - в общината по постоянния адрес на съпруга, а ако той не е български гражданин - в общината по постоянния адрес на съпругата;
3. акта за смърт - в общината по постоянния адрес на умрелия.

(3) Длъжностните лица по гражданско състояние на общините, получили актове за гражданско състояние съгласно ал. 2, съставят актове за гражданско състояние по реда на този закон.

Чл. 68. (1) Когато вследствие на бедствие загинат всички лица от екипажа и пътниците, собственикът на кораба или упълномощено от него лице, след като провери и установи бедствието и последиците му, уведомява писмено длъжностните лица по гражданското състояние в общината, където е регистриран корабът, или най-близкото българско дипломатическо или консулско представителство до мястото на бедствието, с цел да се съставят по съдебен ред актове за смърт на загиналите лица.

(2) В случай, че са загинали капитанът на кораба и неговият помощник, актовете за смърт се съставят от съответния български дипломатически или консулски представител в чужбина или от длъжностното лице по гражданското състояние в общината на българското пристанище, където спасените лица са отведени, въз основа на заявленията на спасените лица от екипажа или от пътниците.

Раздел VII

Актове за гражданско състояние на български граждани, съставени в чужбина

Чл. 69. Гражданите на Република България, които се намират в чужбина, могат да поискат при спазване на българските или местните закони съставянето на актове за гражданско състояние от съответния български дипломатически или консулски представител, или от чуждестранните местни органи по гражданското състояние в мястото, където са настъпили събитията, подлежащи на регистрация.

Чл. 70. (1) Български гражданин, който е поискал от местен орган по гражданското състояние в чужбина съставянето на акт за гражданско състояние, е длъжен да се снабди със заверен препис или извлечение от съставения акт и не по-късно от шест месеца след съставянето му да го предаде или изпрати на българския дипломатически или консулски представител в тази страна, като същевременно му съобщи постоянния си адрес в Република България.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Ако българският гражданин не е могъл да предаде или изпрати съставения от местен орган по гражданското състояние в чужбина акт на български дипломатически или консулски представител, той може да го представи направо на длъжностното лице по гражданското състояние в общината по постоянен адрес съгласно чл. 72, ал. 2, т. 1, 2 и 3, заедно с легализиран и заверен превод на български език.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Преписите или извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1, съставени от орган на държавата, с която Република България няма сключен договор за правна помощ, следва да бъдат легализирани и преведени.

(4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Преписите и извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1 не се нуждаят от легализация, когато:

1. произхождат от държава, която е ратифицирала Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове;
2. произхождат от държава, с която Република България има сключен договор за правна помощ, в който това изрично е посочено;
3. са получени по дипломатически път.

Чл. 71. Дипломатически или консулски представител на Република България в чужбина, който узнае, че в страната, където е акредитиран, се е родил, сключил е граждански брак или е умрял български гражданин, но в 6-месечен срок не му е бил представен в представителството заверен препис или извлечение от съответния акт, се снабдява веднага служебно с необходимите документи. Преписите или извлеченията от актовете по гражданското състояние заедно с легализиран превод на български език, заверен по съответния ред, се изпращат в Министерството на външните работи на Република България за препращане по постоянния адрес на българския гражданин. Ако не е съставен акт от местните органи, дипломатическият или консулският представител в съответната страна изисква по официален път съставянето му, ако законите на страната допускат това.

Чл. 72. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) В срок три месеца от съставянето на актове за гражданско състояние в дипломатическото и консулското представителство на Република България преписи от тях, както и получените документи по чл. 71 се изпращат в Министерството на външните работи на Република България.

(2) Получените в Министерството на външните работи служебни преписи на актове въз основа на ал. 1 се изпращат не по-късно от 15 дни след получаването им в общините, както следва:

1. за раждане - в общината по постоянния адрес на майката, а ако тя не е български гражданин - в общината по постоянния адрес на бащата;
2. за сключен граждански брак - в общината по постоянния адрес на съпруга, а ако той не е български гражданин - в общината по постоянния адрес на съпругата;
3. за смърт - в общината по постоянния адрес на умрелия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 91 от 2017 г.) Длъжностното лице по гражданското състояние съставя акт за гражданско състояние, като вписва в него въз основа на получения препис по ал. 1 следните данни:

1. в акт за раждане - името на титуляря, датата и мястото на раждане, пола и установения произход;
2. в акт за сключен брак - имената на сключилите брак, датата и мястото на сключване на брака;
3. в акт за смърт - името на титуляря, датата и мястото на смъртта.

(4) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Ако преписът не съдържа всички необходими данни, изисквани по този закон, се ползват данни от документите за самоличност или от регистъра на населението. При невъзможност да се попълнят всички данни в акта се вписват само наличните.

(5) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г., предишна ал. 4, изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При съществени различия в името, с което лицето е вписано в преписа по ал. 1 и в регистъра на населението, се представя документ, от който е видно, че имената са на едно и също лице. Въз основа на този документ при съставянето на акта името се вписва, както е в регистъра на населението. В случай че един от съпрузите е приел фамилното име на своя съпруг или е добавил фамилното име на съпруга си към своето, за фамилно име след брака се вписва приетото или добавеното фамилно име на съпруга според регистъра на населението.

(6) (Предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., предишна ал. 5, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Длъжностното лице по гражданското състояние в общината след съставянето на акта въз основа на преписа по ал. 1 при поискване или служебно изпраща

удостоверението за раждане или за граждански брак или препис-извлечение от акта за смърт на Министерството на външните работи, което го препраща на дипломатическото или консулското представителство за връчване на заинтересуваните лица.

Раздел VIII

Отбелязвания, допълнения и поправки на актовете за гражданско състояние

Чл. 73. Промяна в данните за гражданско състояние на лицата в съставени актове за гражданско състояние се извършва по съдебен или административен ред.

- Чл. 74. (1) Всяка промяна в данните по гражданското състояние, вписани в съставения вече акт, се отбелязва в този акт на определено за целта място.
- (2) Длъжностното лице по гражданското състояние извършва отбелязването въз основа на съдебно решение или административен акт за промяна.
- (3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Промяната на данните в актовете за гражданско състояние на лицата се извършва само в акта на титуляря.
- (4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При изрично писмено искане промяната или възстановяването на имената на родителите по чл. 19а може да се отрази по административен ред в актовете за раждане на децата. Искането се подава от родителите за малолетните им деца. За непълнолетните деца искането е лично със съгласието на родителите.
- (5) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При взаимно съгласие на съпрузите направената промяна или възстановяване на имената по чл. 19а в актовете им за раждане може да бъде отразена и в акта за граждански брак. За фамилно име след брака за всеки съпруг се вписва избраното име при сключването на брака съобразно неговата промяна или възстановяване по чл. 19а.

- Чл. 75. (1) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При постановено съдебно решение или административен акт за промяна, допълнение, вписване или отбелязване в съставения вече акт длъжностното лице по гражданското състояние вписва новото съдържание на данните в определеното за целта място в акта - графа "Бележки". Записват се датата и името на длъжностното лице и се полагат подпис и печат на общината или кметството.
- (2) Не се позволява зачертаване, изтриване и вмъкване на данни в съществуващ акт за гражданско състояние.
- (3) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Всички промени, допълнения, вписвания или отбелязвания, направени в съставения в писмен вид акт за гражданско състояние, се отразяват незабавно в електронния еквивалент на акта. Длъжностното лице по гражданското състояние сверява верността на данните и подписва акта с квалифициран електронен подпис.

- Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) (1) По административен ред въз основа на официални документи може да се извършва промяна и вписване само на данни, които по същество няма да променят смисъла на съставения вече акт. Технически грешки и неточности в изписването на името се отстраняват по искане на заинтересуваните лица.
- (2) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) По административен ред по заявление на заинтересуваните лица може да се отрази и промяната в имената им, настъпила по силата на нормативен акт. Към заявлението се представят документи.
- (3) (Нова – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) По административен ред български гражданин, роден извън територията на Република България, може да поиска бащиното му име да бъде вписано в акта за раждане, ако то липсва в съставения акт. Когато лицето е непълнолетно, вписването се извършва с писмено заявление от родителите му.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) Промените и вписванията се извършват по реда на чл. 75.

(5) (Предишна ал. 4, изм. – ДВ, бр. 91 от 2017 г.) По административен ред не могат да се променят името на титуляря, с изключение на изрично предвидените в закона случаи, датата на раждане, брак или смърт и полът.

Чл. 77. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Промяна на ЕГН на титуляря се извършва само по административен ред от длъжностното лице въз основа на документ, установяващ необходимостта от такава промяна.

Чл. 78. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При непълно осиновяване длъжностното лице по гражданското състояние по място на раждане на осиновеното лице записва в графа "Бележки" на съществуващия акт за раждане на лицето съдебното решение, имената на лицето, определени от съда, и имената на осиновителите. (2) При издаване на преписи и удостоверения и преписи от акт за раждане с отбелязано непълно осиновяване за родители се вписват както родителите по произход, така и осиновителите.

Чл. 79. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При постановено съдебно решение за прекратяване на брака в графа "Бележки" на акта за сключен граждански брак се записват номерът на делото, по което е постановено решението, датата, на която влиза в сила, и наименованието на съда, който го е постановил. Ако в решението е посочено, че съпругът възстановява фамилното си име преди този брак, в графа "Бележки" се записва фамилното име на лицето преди брака.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.).

Чл. 80. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При издаване на дубликати на удостоверения или преписи-извлечения от съставени актове, върху които има нанесени бележки, преписите се издават, като на съответните места се вписват само поправените текстове.

(2) Пълни преписи от съставени актове се издават, като се включат както първоначалните текстове, така и всички записани бележки.

Чл. 81. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Анулиране на съставен вече акт за гражданско състояние се допуска преди приключване на регистъра за годината при съставяне на повече от един акт за едно събитие. При тези случаи през целия акт се написва по диагонал "Анулиран", причината за анулирането му, датата на анулирането, подписва се от длъжностното лице и се подпечатва.

Чл. 81а. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) При постановено съдебно решение за съставяне на нов акт за раждане за лице, за което съществува акт за раждане, първият съставен акт се обезсилва. В графа "Бележки" се записва, че е съставен нов акт за раждане, номерът на делото, по което е постановено решението, датата, на която влиза в сила, и наименованието на съда, който го е постановил.

Чл. 82. (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Раздел IX

Регистри на актове за гражданско състояние

Чл. 83. (1) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Регистрите на актовете за гражданско състояние за цялата община се образуват чрез събиране на съставените през текущата година формуляри - актове за раждане, граждански брак и смърт - поотделно за всеки вид, които се подвързват след приключване на годината в специална книга.

(2) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Неразделна част от регистрите на актовете за гражданско състояние са документите, въз основа на които са съставени съответните актове за гражданско състояние.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., предишна ал. 2, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Всяка година най-късно до 20 декември Министерството на външните работи и общините снабдяват дипломатическите и консулските представителства, съответно кметствата и населените места на територията им, с необходимите формуляри на актове за гражданско състояние.

Чл. 84. (1) За всяка календарна година регистрите от всички актосъставители на територията на общината се приключват до 21 януари на следващата година със заверка, подписана от кмета или от упълномощено от него длъжностно лице от общината.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Когато някой от регистрите се състои от повече от един том, върху корицата на първия том се надписва: "Том № 1", а на допълнителните "Том № 2" и така нататък. Номерацията на актовете в новия том започва от номера, който следва след номера на последния вписан акт в предходния том. Причината за въвеждането на новия продължен том се отбелязва на втората страница, на първата корица, без този надпис да засяга мястото на акта, и се подписва от кмета.

Чл. 85. (1) Заверката на регистрите включва описание на броя на актовете, от кой номер започват и на кой номер свършват, наличие на анулирани актове, колко от актовете са използвани, подпис и печат на последната страница на регистрите, образувани от събраните актове за гражданско състояние, съставени през предходната година. Неразделна част от регистъра е азбучникът към него. При заверката се проверява наличието на всички данни и подписи, изисквани от закона. Тази заверка представлява приключване на актовете за изтеклата календарна година.

(2) Заверката на регистрите се прави от кмета на общината или от упълномощено от него длъжностно лице. Тази заверка представлява същевременно проверка и приключване на актовете за изтеклата календарна година.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Приключените регистри от формуляри на актове се подвързват и се предават за ползване и съхраняване в административния център на общината до 130 години от съставянето им, след което се предават в Държавния архив.

Чл. 86. Приключването на регистрите се извършва и преди изтичане на календарната година, ако общината или кметството се закрие или се присъедини към друга. При присъединяване към друга община регистрите се предават в новата община.

Чл. 87. Всеки регистър задължително съдържа азбучен указател за вписаните в него лица. Азбучните указатели на регистрите за раждане и смърт се съставят след вписване на всички актове в регистъра и преди приключването му. В тях актовете се подреждат по азбучен ред на собственото име на новороденото или починалото лице. В регистрите за сключен граждански брак азбучният указател се съставя по собственото име на съпруга.

Чл. 88. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Въз основа на актовете за гражданско състояние длъжностните лица по гражданското състояние в общинските администрации по местосъхранението им издават следните документи по утвърден образец:

1. от акта за раждане - удостоверение за раждане (оригинал - първото издадено удостоверение, и дубликат - всяко следващо);
2. от акта за сключен граждански брак - удостоверение за сключен граждански брак (оригинал - първото издадено удостоверение, и дубликат - всяко следващо);
3. от акта за смърт - препис-извлечение от акт за смърт.

(2) При издаване на дубликат на удостоверение за раждане, за сключен граждански брак или препис-извлечение от акт за смърт не се попълват показателите от образаца, които липсват в акта.

(3) Въз основа на регистрите на актовете за гражданско състояние може да се издават и препис-извлечения, пълни преписи или заверени копия на актове. Заверката на копията на актовете задължително трябва да указва към коя дата данните от копие съответстват на данните от съхранявания в общината акт, да има подпис на длъжностното лице по гражданското състояние и печат на общината.

(4) Въз основа на регистрите на актовете за гражданско състояние се издават и удостоверения за липса на съставен акт за гражданско състояние.

Чл. 88а. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Документи по чл. 88 се издават на:

1. лицето, за което се отнася актът за раждане, на неговите родители/законните му представители;
2. страните по акта за сключен граждански брак;
3. наследниците на починалото лице от акта за смърт.

(2) Документите по чл. 88 може да се издават и на трети лица, изрично упълномощени с нотариално заверено пълномощно от лицата по ал. 1 или по реда на Гражданския процесуален кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс.

(3) Документите по чл. 88 може да се издават и изпращат при служебно писмено поискване от община или държавен орган, когато това е свързано с административното обслужване на лицата, вписани в акта.

Чл. 88б. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Длъжностното лице по гражданското състояние от всяка общинска администрация, както и консулското длъжностно лице в чужбина, може да издава дубликати на удостоверения за раждане, за сключен граждански брак или препис-извлечения от акт за смърт, както и препис-извлечения или пълни преписи от актовете въз основа на Националния електронен регистър на актове за гражданско състояние.

(2) Документите по ал. 1 се издават само въз основа на електронни актове, подписани с квалифициран електронен подпис.

Глава четвърта

(В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

АДРЕСНА РЕГИСТРАЦИЯ

Раздел I

Общи положения

Чл. 89. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) Адресът е еднозначното описание на мястото, където лицето живее или където то получава кореспонденцията си.

(2) Адресът в Република България се състои задължително от името на областта, общината и населеното място.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) В зависимост от мястото, което описва, адресът може да включва и наименование на локализационна единица (площад, булевард, улица, жилищен комплекс, квартал и други), номер, вход, етаж, апартамент. Номерът на локализационната единица може да се състои от комбинация, съдържаща до четири символа, като първите три задължително са цифри, а последният символ е буква. Входът се обозначава с една буква или с число до две цифри. Етажът се обозначава с число до две цифри. Апартаментът се обозначава с число до три цифри.

- (4) Когато адресът е извън регулацията на населеното място, вместо данните по ал. 3 се вписва името на местността от землището му.
- (5) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Кметът на общината определя адресите на територията на общината, на които може да се извършва адресна регистрация.
- (6) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) За адресите по ал. 5 и настъпилите промени в тях се изпраща писмено информация до териториалните звена "Гражданска регистрация и административно обслужване" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.
- (7) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Съвкупността от адресите по ал. 5 за всички общини образуват Националния класификатор на настоящите и постоянните адреси в Република България.

Чл. 90. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Всяко лице, подлежащо на гражданска регистрация по този закон, е задължено да заяви писмено своя постоянен и настоящ адрес, който трябва да съответства на адрес по чл. 89, ал. 5.

(2) Постоянният и настоящият адрес на новороденото дете съвпадат със съответните адреси на родителите му. Когато родителите имат различни постоянни адреси, те избират един от тях за детето си. Когато родителите имат различни настоящи адреси, настоящият адрес на майката е настоящ адрес и за детето.

Чл. 91. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Адресната регистрация на лицето е отразяване на постоянния и настоящия му адрес в регистъра на населението.

Чл. 92. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Предишен текст на чл. 92 - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Адресната регистрация се извършва от кмета на общината, на района или на кметството или от определени от тях длъжностни лица при заявяване от лицето.

(2) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп., бр. 42 от 2012 г.) За извършване на адресна регистрация на адрес в страната лицата представят един от следните документи:

1. документ за собственост;
2. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2012 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) документи за ползване на имота за жилищни нужди, включително договор за ползване на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа;
3. (нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) други документи, доказващи собствеността или ползването на имота.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм., бр. 42 от 2012 г.) За извършване на адресна регистрация се представя и писмено съгласие на собственик, когато заявителят не е собственик чрез декларация по образец, подадена лично пред органа по ал. 1, или с нотариална заверка на подписа.

(4) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., отм., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) За извършване на адресна регистрация на лица, които са в родство по права линия със собственика или ползвателя на имота, както и за съпрузите на тези лица, не се представят документите по ал. 2 и 3. Кметът на общината, на района или на кметството или определените от тях длъжностни лица извършват служебна проверка в регистъра на населението за родствената връзка между собственика или ползвателя на имота и лицето, което заявява постоянен и/или настоящ адрес, както и проверка чрез отделите "Местни данъци и такси" относно собствеността на имота.

(6) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) За извършване на адресна регистрация на лице, с което собственикът или ползвателят на имота живее във фактическо съпружеско съжителство, не

се представят документите по ал. 2 и 3. За удостоверяване на посочените обстоятелства се представя писмено съгласие на собственика или ползвателя на имота чрез декларация по образец, подадена лично пред органа по ал. 1, или с нотариална заверка на подписа.

(7) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) За извършване на адресна регистрация на лица, настанени в държавни или общински жилища, не се изисква представяне на писмено съгласие от собственика на имота, а само настанителна заповед или договор за наем.

(8) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г, доп., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.)

Обстоятелствата за извършване на адресна регистрация на лица, които не могат да представят документ по ал. 2, се установяват от комисия, определена със заповед на кмета на общината, в която се включват служители от общинската администрация и от териториалните структурни звена на Министерството на вътрешните работи, Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на Агенцията за социално подпомагане.

(9) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г., изм., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г., изм. и доп., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) В случаите по ал. 8 органите по ал. 1 сезират незабавно комисията, която извършва проверка на обстоятелствата и дава становище за адресна регистрация в 7-дневен срок. При невъзможност лицата по ал. 8 да се регистрират на друг адрес комисията предлага да се регистрират на служебен адрес. Въз основа на становището на комисията органите по ал. 1 извършват адресната регистрация.

(10) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Броят на лицата, които могат да се регистрират по постоянен и/или настоящ адрес на адреса на едно жилище, не може да надвишава двукратния брой на лицата, които обичайно могат да обитават съответното жилище. При определяне на общия брой на лицата се вземат предвид и регистрираните на адреса собственици, ползватели, наематели или обитатели на друго правно основание. В случаите, когато жилището се обитава само от роднини по права линия, по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до втора степен включително, се допуска трикратно надвишаване на броя на лицата, които обичайно могат да обитават жилището.

(11) (Нова – ДВ, бр. 47 от 2018 г., изм., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Алинея 10 не се прилага при:

1. първа адресна регистрация по чл. 90, ал. 2;
2. заявяване на адресна регистрация от собственик на имота;
3. регистриране на служебен адрес.

(12) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г., предишна ал. 11, бр. 47 от 2018 г., изм., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Органите по ал. 1 съхраняват копия от документите, въз основа на които се извършва адресна регистрация и промяна на адрес, за срок 5 години.

(13) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г., предишна ал. 12, бр. 47 от 2018 г.) Актовете на органите по ал. 1, с които се отказва извършване на адресна регистрация или промяна на адрес, подлежат на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(14) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г., предишна ал. 13, бр. 47 от 2018 г., изм., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Актовете на органите по ал. 1 за регистриране на служебен адрес подлежат на оспорване пред съответния административен съд.

Обжалването не спира изпълнението. Решението на административния съд е окончателно.

(15) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Регистрация на служебен адрес се извършва в общината по последна адресна регистрация на лицето, ако има такава.

(16) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Органите по ал. 1 не носят отговорност за получената кореспонденция на служебен адрес.

Чл. 93. (*) (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Постоянен адрес е адресът в населеното място, което лицето избира да бъде вписано в регистъра на населението.

(2) Постоянният адрес е винаги на територията на Република България.

- (3) Всяко лице може да има само един постоянен адрес.
- (4) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Български граждани, живеещи в чужбина, които не са вписани в регистъра на населението и не могат да посочат постоянен адрес в Република България, се вписват служебно в регистъра на населението от район "Средец" на гр. София.
- (5) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 10.12.2024 г.) Българските граждани с настоящ адрес в чужбина, които са вписани в регистъра на населението, но не могат да посочат постоянен адрес в Република България, както и да представят документите по чл. 92, ал. 2 и 3, могат да заявят служебен адрес в общината по последна адресна регистрация в страната.
- (6) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 10.12.2024 г.) Чужденци, получили статут на бежанец, хуманитарен статут или на които е предоставено убежище в Република България, при вписване за първи път в регистъра на населението, ако не могат да посочат адрес в Република България, както и да представят документите по чл. 92, ал. 2 и 3, след подадено от тях заявление за постоянен адрес и адресна карта за настоящ адрес се регистрират на служебен адрес в общината, където пребивават.
- (7) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., нова, бр. 42 от 2012 г., предишна ал. 5, бр. 85 от 2024 г., в сила от 10.12.2024 г.) Постоянният адрес на гражданите е адрес за кореспонденция с органите на държавната власт и органите на местното самоуправление.
- (8) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г., предишна ал. 6, бр. 85 от 2024 г., в сила от 10.12.2024 г.) Постоянният адрес на гражданите служи за упражняване или ползване на права или услуги в случаите, определени в закон или друг нормативен акт.
- (9) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г., предишна ал. 7, бр. 85 от 2024 г., в сила от 10.12.2024 г.) Постоянният адрес може да съвпада с настоящия адрес.

(*) Бел. ред.: Относно допустимостта на правната уредба на постоянния адрес по отношение на български граждани, пребиваващи в друга държава членка на ЕС виж Решение на Съда на ЕС по дело С 222/23 от 16 май 2024 г.

Чл. 94. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Настоящ адрес е адресът, на който лицето живее.

(2) Всяко лице има само един настоящ адрес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Настоящият адрес на българските граждани, на които мястото на живееене е в чужбина, се отразява в регистъра на населението само с името на държавата, в която живеят.

Чл. 95. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2001 г., изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Постоянният адрес се заявява чрез подаване на заявление от лицето до органите по чл. 92, ал. 1.

(2) Заявяването се извършва лично, а по изключение - от упълномощено лице след представяне на нотариално заверено изрично пълномощно.

(3) За малолетни и непълнолетни и на поставени под запрещение лица заявяването се извършва от законните им представители.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Образецът на заявлението се утвърждава от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 96. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2012 г., доп., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Настоящият адрес се заявява чрез подаване на адресна карта от лицето до органите по чл. 92, ал. 1. Български гражданин, живеещ в

чужбина, заявява настоящ адрес – държавата, в която живее, пред органите по чл. 92, ал. 1 по постоянния си адрес.

(2) Заявяването се извършва лично, а по изключение - от упълномощено лице след представяне на нотариално заверено изрично пълномощно.

(3) За малолетни и непълнолетни и на поставени под запрещение лица заявяването се извършва от законните им представители.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Образецът на адресната карта се утвърждава от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 97. (1) (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г., изм., бр. 82 от 2009 г., предишен текст на чл. 97, изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., отм., бр. 42 от 2012 г.).

(2) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., отм., бр. 42 от 2012 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., изм., бр. 42 от 2012 г.) Български гражданин, живеещ в чужбина, може да заяви постоянен и настоящ адрес пред органите по чл. 92, ал. 1, включително и чрез дипломатическите или консулските представителства на Република България в чужбина.

Чл. 97а. (Нов – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 10.04.2025 г.) При закриване на адрес от Националния класификатор на настоящите и постоянните адреси в Република България от кмета на общината регистрираните на адреса лица са длъжни да заявят нов постоянен и/или настоящ адрес в едномесечен срок от връчването на заповедта за закриване на адреса. В случай че лицата не заявят нов адрес, след изтичане на срока по изречение първо органите по чл. 92, ал. 1 ги регистрират на служебен адрес.

Раздел II

Промяна на адрес

Чл. 98. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Заявлението за промяна на постоянен адрес се подава до органите по чл. 92, ал. 1 в общината, района, кметството или населеното място, където лицето избира да бъде вписано в регистъра за населението.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Когато се променя постоянният адрес, изменението се съобщава чрез Национална база данни "Население" на общината по предходен постоянен адрес, на общината, в която е настоящият адрес, и на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 99. (В сила от 1.01.2000 г. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) (1) Всяко лице е длъжно в срок 30 дни да заяви промяната на настоящия си адрес.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.)

Адресната карта за промяна на настоящ адрес се подава до органите по чл. 92, ал. 1 в общината, района, кметството или населеното място, където лицето живее. Когато български гражданин живее в чужбина, адресната карта за промяна на настоящ адрес се подава до органите по чл. 92, ал. 1 в общината, района, кметството или населеното място по постоянен адрес. Адресната карта се обработва веднага за актуализация на Национална база данни "Население".

(3) Лицата, предоставили подслон в хотел, мотел, почивен дом или друго място за подслон, са длъжни да регистрират в специални книги отседналите, като при поискване предоставят данните от тях на органите на местната власт или на Министерството на вътрешните работи.

(4) (Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Не се допуска регистриране на настоящ или постоянен адрес за повече от 4 месеца в хотел, мотел, почивен дом или друго

място за подслон. Ограничението по изречение първо се прилага и когато се извършва пререгистрация в същото или в друго място за подслон на територията на същата община.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., предишна ал. 4, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г., изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) Настоящият адрес на децата, настанени в социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, е адресът на услугата. Адресните карти за тях се подават от ръководителя на съответната услуга.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., предишна ал. 5, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Непълнолетните лица, които се обучават в училища в населено място, различно от постоянния и настоящия адрес на родителите, могат лично да подават адресни карти за промяна на настоящия си адрес. В този случай към адресната карта трябва да се приложи уверение от съответното училище, че лицето е записано като ученик.

Чл. 99а. (Нов - ДВ, бр. 6 от 2009 г., в сила от 1.05.2009 г., изм., бр. 42 от 2012 г., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) (1) (Предишен текст на чл. 99а – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) В случаите на промяна на адресната регистрация по постоянен или настоящ адрес броят на лицата, които могат да се регистрират по постоянен и/или настоящ адрес на адреса на едно жилище, не може да надвишава двукратния брой на лицата, които обичайно могат да обитават съответното жилище. При определяне на общия брой на лицата се вземат предвид и регистрираните на адреса собственици, ползватели, наематели или обитатели на друго правно основание. В случаите, когато жилището се обитава само от роднини по права линия, по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до втора степен включително, се допуска трикратно надвишаване на броя на лицата, които обичайно могат да обитават жилището.

(2) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Алинея 1 не се прилага, когато промяната на адресната регистрация по постоянен и/или настоящ адрес се заявява от собственик на имота.

Раздел III

(Нов - ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.)

Извършване на проверка

Чл. 99б. (Нов – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 39 от 2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) При писмен сигнал за нарушение по чл. 92, чл. 99, ал. 1 и 4 или чл. 99а, подаден до орган по чл. 92, ал. 1 или до областния управител, както и по своя инициатива, кметът на общината, кметът на района или областният управител издава заповед за определяне на комисия, която да извърши проверка за спазване на изискванията за извършване на адресна регистрация или промяна на адрес. В състава на комисията се включват служители от съответната общинска администрация, представители на съответната областна администрация, на териториалните структурни звена на Министерството на вътрешните работи и на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството. В случаите на подаден писмен сигнал заповедта за определяне на комисията се издава в срок от 7 работни дни от получаването му и се обявява на таблото за обявления и на интернет страницата на общината. В случай че кметът не издаде заповедта в определения срок, тя се издава от областния управител.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Проверката по ал. 1 се извършва в 14-дневен срок от издаване на заповедта за определянето на комисията. За резултатите от проверката се съставя протокол.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) В тридневен срок от извършване на проверката и въз основа на протокола по ал. 2 кметът на общината издава заповед за

регистриране на служебен адрес на лицата, за които е установено, че адресната им регистрация е извършена в нарушение на изискванията на чл. 92 или 99а. Кметът на общината или определено от него длъжностно лице уведомява заинтересованите лица за извършените регистрации на служебен адрес.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) В началото на всяка учебна година ректорите на висшите училища предоставят на съответните органи по чл. 92, ал. 1 актуален списък на лицата, настанени в студентски общежития, като броят на лицата, настанени в една стая, не може да надвишава броя на леглата в нея. Лицата, които не са включени в списъците по изречение първо, се регистрират на служебен адрес, в случай че не са заявили друг.

(5) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Собственикът на недвижим имот има право да изиска от органа по чл. 92, ал. 1 заличаване на регистрацията на лице, регистрирано на адреса на неговия имот, което не му е съпруг или роднина по права линия, по сребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до втора степен включително.

(6) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Въз основа на искането по ал. 5 длъжностни лица от общинската администрация, определени от органа по чл. 92, ал. 1, извършват в тридневен срок служебна проверка в регистъра на населението за родствената връзка между собственика и лицата, адресно регистрирани на имота, както и проверка чрез отделите "Местни данъци и такси" относно собствеността на имота. За резултата от проверката се съставя протокол.

(7) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Въз основа на протокола по ал. 6 кметът на общината в тридневен срок издава заповед за регистриране на служебен адрес на лице, което не е съпруг или роднина по права линия, по сребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до втора степен включително на лицето по ал. 5. Кметът на общината или определено от него длъжностно лице уведомява по реда на Административнопроцесуалния кодекс заинтересованото лице за извършените регистрации на служебен адрес.

(8) (Предишна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Лице, регистрирано по постоянен адрес на служебен адрес, е длъжно в едномесечен срок от уведомяването му да подмени личните си документи.

Глава пета

ЕДИННА СИСТЕМА ЗА ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ И АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Раздел I

Общи положения

Чл. 100. Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН) е национална система за гражданска регистрация на физическите лица в Република България и източник на лични данни за тях.

Чл. 101. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.)
Функциите на ЕСГРАОН са:

1. създаване и поддържане на регистри на актове за гражданско състояние;
2. създаване и поддържане на Национален електронен регистър на актове за гражданско състояние;

3. създаване и поддържане на регистър на населението;
4. еталонодържател за уникалния административен идентификатор на физическите лица - ЕГН, и създаване и поддържане на регистъра на единните граждански номера;
5. създаване и поддържане на националния класификатор на настоящите и постоянните адреси в Република България;
6. осигуряване на информационно и административно обслужване на законодателната, изпълнителната и съдебната власт.

Чл. 102. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението функционира на:

1. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) национално ниво - Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" поддържа регистър на населението - Национална база данни "Население", Национален електронен регистър на актове за гражданско състояние, регистър на единните граждански номера, национален класификатор на постоянните и настоящите адресите и служебни данни;
2. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) областно ниво - Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез териториалните звена "Гражданска регистрация и административно обслужване" поддържа Регионална база данни "Население", национален класификатор на постоянните и настоящите адреси и служебни данни;
3. общинско ниво - общинските администрации въвеждат и поддържат данните за гражданската регистрация на физическите лица в Локална база данни "Население", съставят актове по гражданско състояние и електронните им еквиваленти.

(2) За поддържането и работата на ЕСГРАОН административните структури от трите нива получават, обменят взаимно, обработват и съхраняват данни.

Раздел II

Поддържане на ЕСГРАОН

(Загл. изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.)

Чл. 103. (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 104. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението осигурява:

1. регистриране, съхраняване и поддържане в актуално състояние на данните от гражданската регистрация;
2. съхраняване и поддържане хронология на променени данни в гражданската регистрация;
3. точност, пълнота и взаимнообвързаност на данните в гражданската регистрация.

Чл. 105. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Данните в регистрите се въвеждат на общинско, областно и национално ниво.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Данните се въвеждат еднократно по място на възникване на събитието или по място на изменението. Данните, които постъпват от други информационни системи, се въвеждат на национално ниво и се изпращат на областно и общинско ниво.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Актуализацията на данните от общината се изпраща на съответното областно ниво ежедневно за отразяване на национално ниво.

(4) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., изм., бр. 85 от 2017 г.) Данните по ал. 3 се изпращат съгласно изискванията на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

Раздел III

Ред за предоставяне на данни от ЕСГРАОН

Чл. 106. (1) Данните от ЕСГРАОН се предоставят на:

1. българските и чуждестранните граждани, както и на лицата без гражданство, за които се отнасят, а също така и на трети лица, когато тези данни са от значение за възникване, съществуване, изменение или прекратяване на техни законни права и интереси;
  2. (доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 80 от 2023 г., в сила от 19.09.2023 г.) държавни органи и институции съобразно установените им със закон или с подзаконов нормативен акт правомощия;
  3. (изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) български и чуждестранни юридически лица - въз основа на закон, акт на съдебната власт или разрешение на Комисията за защита на личните данни.
- (2) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Предоставянето на данни от ЕСГРАОН на чуждестранни официални представителства в Република България се извършва чрез Министерството на външните работи съобразно ратифицираните от българската държава двустранни и многостранни международни договори, и с разрешение на Комисията за защита на личните данни.
- (3) (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., нова, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Длъжностните лица от общинските администрации, изпълняващи дейности по гражданската регистрация, както и консулските длъжностни лица в чужбина имат право на безвъзмезден достъп до данните в електронните регистри на национално ниво.
- (4) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., отм., бр. 50 от 2016 г., в сила от 1.07.2016 г.).
- (5) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) За предоставяне на достъп, обмен на данни или извършване на справки въз основа на регистрите се събират такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, или безвъзмездно, когато това е установено със закон или друг нормативен акт.
- (6) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2023 г., в сила от 19.09.2023 г.) Данните от ЕСГРАОН, налични в електронен вид, се предоставят безвъзмездно на доставчиците на електронни административни услуги като вътрешна електронна административна услуга по реда на Закона за електронното управление.

Чл. 107. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Отказът за предоставяне на данни от ЕСГРАОН може да се обжалва по реда, предвиден в Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 108. (1) Институциите, физическите и юридическите лица, получили данни от ЕСГРАОН, в случаи на установено противоречие, неточност или непълнота в тях могат да поискат тяхната корекция.

(2) Съответната администрация, отговорна за достоверността на предоставените данни, се задължава да извърши корекция.

Раздел IV

Защита на данните в ЕСГРАОН

Чл. 109. (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 17 от 2019 г.) За защита на данните от ЕСГРАОН от случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни се прилагат подходящи технически и организационни мерки, както и специални осигурителни

мерки (включително изграждане и поддържане на Резервен център за случаи на бедствия, аварии и кризи), в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.), със Закона за защита на личните данни и с ратифицираните от Република България международни договори.

Раздел V

Взаимодействие между ЕСГРАОН и други информационни системи в Република България

Чл. 110. Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението е базова информационна система в Република България по отношение на данните за гражданската регистрация на лицата.

Чл. 111. (1) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението предоставя данни на информационните системи в страната и получава данни от тях.

(2) Предоставяните от ЕСГРАОН данни за гражданската регистрация на лицата имат задължителен характер за останалите информационни системи, извършващи административно обслужване на населението.

(3) Предоставяните от други информационни системи данни за лицата имат осведомителен характер за ЕСГРАОН.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 112. (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г.) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението предоставя ежедневно на Министерството на вътрешните работи актуална информация от Националната база данни "Население" и от националните класификатори с цел законосъобразно издаване на българските лични документи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Предоставената по ал. 1 информация се ползва на централно и териториално равнище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2008 г., в сила от 1.01.2009 г.) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението предоставя на общинските администрации актуална информация от Националната база данни "Население" и от националните класификатори с цел определяне и събиране на местните данъци и такси.

Глава шеста

ОРГАНИ ЗА ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Чл. 113. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Редът, начинът и образците на документите за функциониране на Единната система за гражданска регистрация се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Методическото ръководство и контролът на дейностите, свързани с гражданската регистрация, се осъществяват от Министерството на регионалното развитие и

благоустройството със съдействието на Министерството на правосъдието и Комисията за защита на личните данни.

Чл. 114. (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2001 г., бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 82 от 2009 г., отм., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.).

Чл. 115. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) На ЕСГРАОН ежедневно предоставят данни следните институции и поделенията им:

1. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., доп., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., изм., бр. 42 от 2012 г., бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Министерството на вътрешните работи - данни от заявленията за издаване на български лични документи и данни за издадените въз основа на тях български лични документи; от заявленията се предоставят данни за име (на български език и на латиница) и друго гражданство;
2. Министерството на външните работи - документи, свързани с гражданската регистрация, които постъпват по дипломатически и консулски път;
3. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., доп., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Министерството на правосъдието - документи за вписване в регистрите за населението и на актовете за раждане;
4. (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Министерството на здравеопазването - съобщения за раждания и смърт; данни за лица, настанени продължително в лечебни заведения;
5. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 68 от 2013 г., в сила от 2.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката - данни за деца от 3 до 18 години, настанени в домове;
6. Министерството на труда и социалната политика - данни за лица, настанени в социални заведения;
7. (доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) съдилищата - съдебни решения, постановяващи вписвания в регистрите на актове за гражданско състояние или ограничаване дееспособността на лицата.

(2) Всяка от институциите по ал. 1 организира предоставянето на ЕСГРАОН на необходимата информация в сроковете, предвидени в този закон.

(3) Обменът на информация между институциите по ал. 1 и ЕСГРАОН се осъществява по автоматизиран и неавтоматизиран начин.

(4) Автоматизираната обработка на данните не отменя задълженията на институциите за изготвяне и изпращане на документите по гражданската регистрация, предвидени в този закон.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНОКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 116. (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) За нарушение на този закон от длъжностни лица се налага глоба от 500 до 1000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Когато нарушението е извършено от граждани, глобата е от 200 до 500 лв.

Чл. 116а. (Нов – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г., изм., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) За нарушение на чл. 92 или чл. 99а на виновните лица се налага глоба от 1000 до 5000 лв. за всеки отделен случай.

Чл. 117. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Нарушенията по този закон се установяват с актове на длъжностни лица, определени от министъра на регионалното

развитие и благоустройството или министъра на вътрешните работи, или областните управители или кметовете на общините.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Въз основа на съставените актове се издават наказателни постановления от министъра на регионалното развитие и благоустройството или министъра на вътрешните работи, или областните управители или кметовете на общините, или от определени от тях длъжностни лица.

(3) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Министърът на вътрешните работи и определените от него длъжностни лица установяват нарушения и издават наказателни постановления само по глава четвърта.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Установяването на нарушенията и издаването на наказателните постановления се извършват при условията и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

(Нова – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.)

§ 1. (Нов – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) По смисъла на този закон:

1. "Лица, които обичайно могат да обитават жилище" е максималният брой лица, които могат да обитават дадено жилище, като на едно лице се падат не по-малко от 10 кв.м жилищна площ.

2. "Жилищна площ" е сборът от площите на помещенията в жилището с основно предназначение за дневни, спални и детски стаи, измерена по вътрешните зидарски очертания на стените.

3. (Отм. – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.).

4. (Нова – ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) "Служебен адрес" е адрес на недвижим имот – общинска собственост, определен от органа по чл. 89, ал. 5 за извършване на служебна адресна регистрация по постоянен и настоящ адрес.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1а. (Предишен § 1 – ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Този закон отменя Закона за имената на българските граждани (обн., ДВ, бр. 20 от 1990 г.; изм., бр. 94 от 1990 г.).

§ 1б. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2004 г., предишен § 1а, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Децата на починалите до 30 юни 2001 г. български граждани, чиито имена са били принудително променени и не са възстановени при условията и по реда на § 2 от отменения Закон за имената на българските граждани (обн., ДВ, бр. 20 от 1990 г.; изм., бр. 94 от 1990 г.; отм., бр. 67 от 1999 г.), по общо съгласие могат да възстановят имената на родителите си по реда на чл. 19а, ал. 2.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 48 от 2007 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Ако децата по ал. 1 са починали до влизането в сила на този закон, правото на възстановяване на имената принадлежи последователно на следващите по степен низходящи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Родителите на починалите до 26 ноември 1993 г. български граждани, чиито имена са били принудително променени и не са възстановени при условията и по реда на § 2 от отменения Закон за имената на българските граждани, по общо съгласие могат да възстановят имената на децата си по реда на чл. 19а, ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2007 г., изм., бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.) Заявленията по ал. 1 и 4 се подават по местожителството или по последния постоянен адрес на починалото лице.

§ 2. В Закона за лицата и семейството (обн., ДВ, бр. 182 от 1949 г.; попр., бр. 193 от 1949 г.; изм., Изв., бр. 12 от 1951 г., бр. 12 и 92 от 1952 г., бр. 15 от 1953 г.; попр., бр. 16 от 1953 г.; изм., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 50 от 1961 г.; ДВ, бр. 23 от 1968 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 46 от 1989 г., бр. 20 от 1990 г. и бр. 15 от 1994 г.) се отменят:

1. член 7 - от 1 януари 2000 г.;

2. членове 122 - 130 включително - от влизането на този закон в сила.

§ 3. В Закона за местното самоуправление и местната администрация (обн., ДВ, бр. 77 от 1991 г.; изм., бр. 24, 49 и 65 от 1995 г., бр. 90 от 1996 г., бр. 122 от 1997 г., бр. 33, 130 и 154 от 1998 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 44, ал. 1, т. 13 след думите "писмена заповед на" се добавя "кметовете на кметствата, в които се поддържат регистри за гражданското състояние, и на други".

2. В чл. 46, ал. 1, т. 6 накрая се добавя "и изпраща актуализационни съобщения до ЕСГРАОН".

§ 4. В чл. 34, ал. 2 от Закона за народното здраве (обн., ДВ, бр. 88 от 1973 г.; попр., бр. 92 от 1973 г.; изм. и доп., бр. 63 от 1976 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 66 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 89 от 1988 г., бр. 87 и 99 от 1989 г., бр. 15 от 1991 г.; попр., бр. 24 от 1991 г.; изм., бр. 64 от 1993 г., бр. 31 от 1994 г., бр. 36 от 1995 г., бр. 12, 87 и 124 от 1997 г., бр. 21, 70, 71 и 93 от 1998 г., бр. 30 от 1999 г.) думите "личния паспорт на лицето" се заменят със "здравноосигурителната книжка на лицето" и текстът до края се заличава.

§ 5. В Закона за българските документи за самоличност (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 53 от 1999 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 16 се създава ал. 3:

"(3) Личният номер за чужденец (ЛНЧ) идентифицира еднозначно дългосрочно пребиваващите чужденци в Република България. Начинът на неговото формиране се определя от Министерския съвет."

2. В чл. 75 т. 2 се отменя.

3. В чл. 76 се създава т. 9:

"9. малолетни и непълнолетни и поставени под запрещение лица, които нямат писмено съгласие за пътуване в чужбина от своите родители, настойници, попечители."

4. В преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

а) създават се § 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22:

"§ 12. (1) До 31 декември 1999 г. адресната регистрация и издаването на паспорт на гражданин на Република България на лица, родени преди 31 декември 1981 г., когато срокът на валидност на паспорта е изтекъл или подмяната му се налага по други законосъобразни причини, се извършват при условията и по реда на този параграф.

(2) Паспортите се издават по местожителство на гражданите от паспортните служби към съответните териториални поделения на Министерството на вътрешните работи.

(3) За издаване на паспорт за първи път гражданинът е длъжен лично или чрез общината (района) или кметството да предостави в териториалното поделение на Министерството на вътрешните работи:

1. анкетна карта, издадена от общинския (районния) съвет или кметството по местожителството му;

2. три черно-бели снимки с размер 5 x 4 см, изработени на специална фотохартия ЕФН 415, и с печат на фотоателието, където са изработени;

3. съобщение за ЕСГРАОН, издадено от общината (района) или кметството;

4. документ за платена такса съгласно раздел III от Тарифа № 4 за таксите, които се събират в системата на Министерството на вътрешните работи по Закона за държавните такси.

- (4) Когато документите по ал. 3 се представят чрез общините (районите) или кметствата, длъжностните лица ги изпращат в съответната паспортна служба на Министерството на вътрешните работи в срок до 3 дни.
- (5) За лице, поставено под пълно запрещение, документите по ал. 3 се представят в негово присъствие от законния му представител.
- (6) При издаването на паспорт на гражданин в него се вписват следните данни:
1. име (собствено, бащино, фамилно);
  2. дата и място на раждане;
  3. единен граждански номер (ЕГН);
  4. поделението на Министерството на вътрешните работи, което го издава, и датата на издаването му;
  5. срок на валидност;
  6. семейно положение;
  7. собствените имена на децата до 16-годишна възраст и техните ЕГН, както и имената на лицата, поставени под настойничество или попечителство, на които гражданинът е законен представител;
  8. местожителство;
  9. адресна регистрация.
- (7) Попълването на данните в графите на паспорта се извършва на предназначени за целта пишешци машини, а адресната регистрация се отразява с щемпел.
- (8) Изтривания и други подправки правят паспорта невалиден.
- (9) Графите на паспорта се попълват с данни, съответстващи на отразените в анкетната карта, издадена от общината (района) или кметството по местожителство на гражданина.
- (10) Серията и номерът на новоиздадения паспорт се вписват в анкетната карта и в съобщението за ЕСГРАОН, като последното се връща на съответната община (район) или кметството.
- (11) В паспорта допълнително се вписват данни с щемпели:
1. от органите на Министерството на вътрешните работи - при отразяване на промени на адреса (последователно на определени за това страници);
  2. от длъжностните лица по гражданското състояние към общините или кметствата - при промяна на местожителството, при сключване или прекратяване на граждански брак, при овдовяване, раждане, смърт на деца до 16-годишна възраст, осиновяване, прекратяване на осиновяването, законно представителство (имената на поставените под настойничество или попечителство), както и отпадането на основанията за това (последователно на определени страници);
  3. от паспортните служби - при постоянно местоживееене в чужбина (на стр. 7).
- (12) При подмяна на паспорт гражданите са длъжни да представят:
1. при изтичане срока на валидност - стария паспорт и адресна карта;
  2. при повреждане - стария паспорт, документ за раждане и адресна карта;
  3. при промяна на името (собствено, бащино, фамилно) - стария паспорт, анкетна карта, издадена от общината (района) или кметството по местожителство;
  4. при настъпване на съществени и трайни изменения на образа - стария паспорт, документ за раждане и адресна карта;
  5. при изгубване, открадване или унищожаване - анкетна карта, издадена от общините или кметствата по местожителство.
- (13) В случаите по ал. 12 гражданите представят и по 3 снимки, съобщение за ЕСГРАОН, и заплащат такси съгласно раздел III от Тарифа № 4 за таксите, които се събират в системата на Министерството на вътрешните работи по Закона за държавните такси.
- (14) Адресната регистрация се извършва от паспортните служби на Министерството на вътрешните работи по местопребиваването на гражданите.

(15) В населените места, където няма паспортни служби, адресната регистрация, както и воденето на адресни регистри за временно пребиваващи граждани се извършват от служителите при общините (районите) или кметствата, определени от съответните кметове съгласувано с териториалните органи на Министерството на вътрешните работи.

(16) За извършване на адресна регистрация всеки гражданин е длъжен да представи:

1. документ за самоличност;
2. адресни карти;
3. военноотчетна книжка, ако подлежи на военен отчет, когато променя адреса си за срок повече от 3 месеца, съответно заверена за новото му местоживееене.

(17) Строителните, минните, горските и геоложките работници, както и курсантите от школи, които променят адреса си за срок до една година, не представят военни книжки.

(18) При адресната регистрация длъжностното лице поставя в паспорта на гражданина съответен щемпел ("Записан" или "Отписан") с изключение на случаите, когато се променя адресът за по-малко от един месец.

(19) Всеки български гражданин, снабден с документ за самоличност, при промяна на адреса си е длъжен да се регистрира адресно в срок до 30 дни от момента на пристигането.

(20) При адресна регистрация в зависимост от срока на пребиваването гражданинът попълва и представя адресни карти, както следва:

1. един брой - за адресна регистрация от един до шест месеца в областта на местожителството му;
2. два броя - за адресна регистрация от един до шест месеца извън областта на местожителството му;
3. три броя - за адресна регистрация от един до шест месеца за областта, на която не е жител, но е бил преди това регистриран адресно в населеното място на друга област, на която също не е жител.

(21) Във всички случаи, когато се извършва адресна регистрация на гражданин за срок, по-голям от шест месеца, се попълва една адресна карта в повече, която се изпраща на съответната община или кметството по местоживееене за актуализиране на данните в ЕСГРАОН в демографската статистика.

(22) Граждани, които ползват собствена жилищна площ (вила, къща и др.) за повече от 30 дни извън района на селищната система по местожителството им, са длъжни да се регистрират адресно.

§ 13. (1) До 31 март 2001 г. за преминаване на държавната граница на Република България и пребиваване в чужбина се издават и следните видове паспорти:

1. обикновен задграничен паспорт на лица, които пътуват в чужбина или постоянно живеят в чужбина, с валидност пет години;
2. дипломатически паспорт на лица съгласно наредба на Министерския съвет и на членовете на техните семейства с валидност пет години;
3. моряшки паспорт.

(2) Задграничният паспорт е валиден за всички държави.

(3) Задграничният паспорт подлежи на връщане след изтичане на срока на неговата валидност, при смърт на лицето, на което е издаден, и при освобождаване или лишаване от българско гражданство.

(4) Задгранични паспорти и заместващи ги документи се издават от:

1. Министерството на външните работи - дипломатически паспорти, на лица съгласно наредба на Министерския съвет;
2. Министерството на вътрешните работи - обикновени задгранични паспорти, служебни пропуски и пътни листове за окончателно напускане на Република България;
3. дипломатическите и консулските представителства на Република България издават пътен лист (пасаван) за завръщане в страната на български граждани, които не притежават задграничен паспорт.

(5) Дипломатическите и консулските представителства на Република България могат да продължават валидността на задграничните паспорти за срок шест месеца след съгласуване с Министерството на вътрешните работи.

(6) Задграничен паспорт се издава по заявление до органите на Министерството на вътрешните работи по местожителство срещу представен документ за самоличност.

(7) Към заявлението по ал. 6 се прилагат:

1. снимка с размери 3 x 4 см, направена през последните две години, ляв полуанфас - 3 броя;
2. документ за платена паспортна такса;
3. удостоверение за раждане, ако лицето е под 18 години.

(8) За преиздаване и подмяна на паспорт освен документите по ал. 6 и 7 се представят:

1. при промяна на личните данни, повреден паспорт и при изтичане срока на валидността - старият паспорт;
2. при унищожен, изгубен или отнет паспорт - доказателства и декларация за обстоятелствата, довели до унищожаването, кражбата, изгубването или отнемането му;
3. в случаите, при които лицето се е завърнало в страната с пасаван, нов паспорт му се издава след получаване по служебен път от Министерството на външните работи на заявлението, въз основа на което е издаден пасаванът.

(9) За издаване на задграничен паспорт на постоянно живеещ в чужбина български гражданин, както и за подмяна на паспорта поради унищожаване, повреждане, загубване или промяна на личните данни, заинтересуваното лице представя в съответното дипломатическо или консулско представителство на Република България документите по ал. 6 и 7 и по ал. 8, т. 1 и 2.

(10) Дипломатическото или консулското представителство на Република България изпраща в срок не по-късно от един месец екземпляр от документите по предходните алинеи в Дирекцията на Националната служба "Полиция" на Министерството на вътрешните работи за издаване на паспорта.

(11) Задграничните паспорти на постоянно живеещи в чужбина български граждани може да се издават и от органите на Министерството на вътрешните работи в населеното място, в което са вписани в регистрите на населението, въз основа на подадени лично от лицата документи.

(12) При промени в личните данни на притежателя на задграничния паспорт той е длъжен да съобщи за тях на органа, издал паспорта.

(13) Паспортът се подменя, когато се повреди, унищожи или преди изтичането на срока на неговата валидност. При загубване, повреждане или отнемане на паспорта гражданинът незабавно уведомява органа, който го е издал, а в чужбина - дипломатическо или консулско представителство на Република България. Срокът на задграничния паспорт може да бъде продължен до датата на изтичане на неговата валидност.

(14) Всеки, който намери български задграничен паспорт, е длъжен незабавно да го предаде на органите на Министерството на вътрешните работи.

(15) Повредените, откраднатите, загубените или унищожените паспорти, както и паспортите на освободените от гражданство лица, се обявяват за невалидни от органа, който ги е издал.

§ 14. (1) До 31 декември 1999 г. удостоверение за самоличност на чужденец, който пребивава в Република България, се издава от паспортната служба на Министерството на вътрешните работи по неговото местопребиваване.

(2) За издаване на удостоверение за самоличност чужденецът представя:

1. молба по образец, утвърден от Министерството на вътрешните работи;
2. редовен документ за задгранично пътуване;
3. три снимки с размер 3 на 4 см;
4. справка от общината или кметството, когато на чужденеца е разрешено постоянно пребиваване в Република България;
5. документ за раждане, когато чужденецът няма документ за задгранично пътуване;

б. удостоверение от Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция при спорни случаи за гражданство.

(3) Освен данните, съдържащи се в удостоверението за самоличност, с щемпели по образци, установени от Министерството на вътрешните работи, се отразяват и следните допълнителни данни:

1. адрес на регистрация и разрешения за живеене в гранична зона, както и задълженията за издръжка на лица по съдебно решение - от органите на Министерството на вътрешните работи;

2. семейно положение, данни за децата на чужденеца до 16-годишна възраст или за лицата, поставени под неговото настойничество или попечителство - от длъжностните лица по гражданското състояние в общинските съвети или кметствата;

3. отпускането, спирането или прекратяването на пенсии - от длъжностните лица в службите за пенсионно осигуряване.

(4) При промени в гражданското състояние, както и при постъпване или напускане на работа, длъжностните лица отразяват в 7-дневен срок промените в удостоверението за самоличност.

(5) Номерът и датата на издаване на удостоверението за самоличност, както и видът на разрешеното пребиваване, се отразяват с щемпели в документа за задгранично пътуване на чужденеца от паспортната служба на Министерството на вътрешните работи.

(6) Удостоверението за самоличност се подменя:

1. при промяна на име или гражданство, както и при поправка на рождената дата;

2. когато на продължително пребиваващ се разрешава постоянно пребиваване в Република България;

3. при невъзможност за отразяване на нови данни;

4. когато е унищожено, повредено или загубено.

(7) За подмяна на удостоверението за самоличност чужденецът е длъжен да подаде документите по ал. 2.

(8) Удостоверението за самоличност се връща в паспортната служба на Министерството на вътрешните работи по местопребиваване на чужденеца, когато той:

1. напусне окончателно територията на страната;

2. изгуби правото на пребиваване в страната;

3. приеме българско гражданство;

4. почине.

(9) Удостоверението за самоличност не може да бъде изнасяно извън пределите на Република България.

(10) Продължаване на пребиваването и издаване на документи (карти) за удостоверяване на самоличността и служебното положение на чужденците, които са на работа в дипломатически, консулски или търговски представителства на международни или междуправителствени организации в Република България, нотифицирани от Министерството на вътрешните работи, както и на членовете на техните семейства, се извършва от Дирекция "Единен държавен протокол" на Министерството на външните работи.

(11) Чужденецът, чийто документ за самоличност или статистическа карта са изгубени, е длъжен незабавно да уведоми най-близката паспортна служба на Министерството на вътрешните работи.

(12) При поискване на чужденеца се издава удостоверение, че е заявил за изгубването на документа за самоличност или на статистическата карта.

§ 15. До 31 март 2002 г., при издаване на първа лична карта или първи паспорт по реда на § 16, постоянният адрес в заявлението за издаване на документ за самоличност се посочва по следния начин:

1. ако местожителството на лицето съвпада с населеното място в адресната му регистрация, за постоянен адрес се посочва адресната му регистрация;

2. ако местожителството на лицето не съвпада с населеното място в адресната му регистрация, за постоянен адрес се посочва населеното място от местожителството, което лицето допълва с адрес за регистриране в това населено място.

§ 16. Издаването на първа лична карта или на първия паспорт на всеки гражданин по Закона за българските документи за самоличност (извън случаите по неговите § 18, 19, 20 и 21) се извършва по следния ред:

1. гражданинът (или негов представител) подава заявление за издаване на документ за самоличност в кметството (общината, района), където е постоянният му адрес; към заявлението се представят удостоверителен документ за раждане и други официални документи, потвърждаващи данните в него;

2. в присъствието на гражданина (или неговия представител) данните от заявлението се сверяват с данните от представените официални документи; на гражданина (или неговия представител) се определя дата в срок до 30 дни след подаване на заявлението за уведомяване за резултатите от сверяването; данните от заявлението се сверяват с данните от личния регистрационен картон, като при необходимост се изискват от гражданина (или неговия представител) и други официални документи; резултатът от сверяването се отразява в заявлението;

3. заявлението, ако е подадено в кметство, се изпраща служебно в общината за сверяване с общинските информационни фондове и с актовете за гражданско състояние, ако се съхраняват в тази община (район); при различие с данните в заявлението се извършва корекция в информационните фондове и незабавно се изпраща актуализация за Националната база данни "Население"; резултатът от сверяването се отразява върху заявлението, което се заверява служебно от общинската администрация за "потвърдени" или "непотвърдени" данни;

4. когато гражданинът (или негов представител) се яви в кметството (общината, района) за резултата от сверяване на заявлението:

а) при "непотвърдени данни" от него се изискват допълнителни документи за тяхното потвърждаване;

б) при "потвърдени данни" кметството уведомява гражданина, че заявлението се изпраща служебно в съответното районно полицейско управление (РПУ), където той трябва да се яви след 9-дневен срок;

5. след получаване на заявлението от общината (района), в районното полицейско управление, свързано чрез компютърна мрежа със съответната Дирекция на вътрешните работи, се извършва проверка за наложени принудителни административни мерки спрямо гражданина; при наличие на такива мерки се изготвя писмен отказ за издаване на искания документ за самоличност; ако няма наложени такива мерки, данните за гражданина от заявлението се сверяват с Националната база данни "Население", като:

а) при несъвпадане на тези данни районното полицейско управление уведомява служебно общината, изпратила заявлението, за коригиране на данните в него или в Националната база данни "Население"; при явяване на гражданина в районното полицейско управление той се уведомява за отлагане приемането на заявлението до извършване на съответните корекции;

б) при съвпадане на тези данни те се въвеждат в автоматизирания информационен фонд "Български документи за самоличност", когато гражданинът се яви в районното полицейско управление след деветия ден от изпращането на заявлението от общината; в негово присъствие заявлението се регистрира, той го подписва и се залепва снимката му; определя се дата в срок до 30 дни след регистриране на заявлението, след която гражданинът ще получи документа си за самоличност;

б. при получаване на заявление от общината (района) в районното полицейско управление, което не е свързано чрез компютърна мрежа със съответната Дирекция на вътрешните работи, не се извършват проверка и сверяване по т. 5; гражданинът се явява в районното полицейско управление след деветия ден от изпращането на заявлението от общината

(района); в негово присъствие заявлението се регистрира, той го подписва и се залепва снимката му; определя се дата в срок до 30 дни след регистриране на заявлението, след която гражданинът получава документа си, като той се уведомява и за извършване на проверки в Националната база данни "Население" и за наложени принудителни административни мерки; 7. регистрираното заявление се изпраща от районното полицейско управление до съответната Дирекция на вътрешните работи, където:

а) след извършени в районното полицейско управление проверки не се установят данни за наложени принудителни административни мерки и данните от заявлението съвпадат с тези от Националната база данни "Население", исканият документ за самоличност се персонализира;

б) ако заявлението е получено без извършени в районното полицейско управление проверки за наложени принудителни административни мерки и в Националната база данни "Население" тези проверки се извършват в съответната Дирекция на вътрешните работи; ако няма наложени такива мерки и данните от заявлението съвпадат с тези от Националната база данни "Население", исканият документ за самоличност се персонализира; при наличие на такива мерки се изготвя писмен отказ за издаване на искания документ за самоличност; при несъвпадане на данните от заявлението с тези от Националната база данни "Население" то се връща в съответното районно полицейско управление за служебно уведомяване и корекции в общината (района), която го е изпратила;

8. гражданинът се явява в районното полицейско управление след определената му дата за получаване на документа си за самоличност; при наличие на писмен отказ той се връчва на гражданина; при несъвпадане на данните от заявлението с тези от Националната база данни "Население" гражданинът се уведомява и за отлагане издаването на документ за самоличност до извършване на съответните корекции от общината (района).

§ 17. Заявление за издаване на всеки следващ по смисъла на § 16 документ за самоличност и на свидетелство за управление на моторно превозно средство се подава по постоянен адрес, както следва:

1. в районното полицейско управление - ако искането е за издаване на документ за самоличност в срок до 30 дни;

2. в звената за издаване на документи за самоличност в Столичната или в съответната регионална дирекция на вътрешните работи - ако искането е за експресно или бързо издаване на документ за самоличност, в определени от Министерския съвет срокове;

3. в звено "Пътна полиция" при Столичната или при съответната регионална дирекция на вътрешните работи - за издаване на свидетелство за управление на моторно превозно средство;

4. персонализираният документ за самоличност се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 18. Българските граждани, живеещи в чужбина, подават заявление за издаване на паспорт в съответното дипломатическо или консулско представителство на Република България, което го препраща чрез Министерството на външните работи до Дирекцията на Националната служба "Полиция" при Министерството на вътрешните работи. Тези заявления се изпращат служебно в съответната община (район) по постоянен адрес за сверяване на данните в тях при издаване на първия паспорт, а при всеки следващ - ако е налице съответната необходимост.

§ 19. Заявленията за издаване на дипломатически паспорт се подават в Министерството на външните работи, където се извършва сверяване на данните от тях с данните от информационните фондове на ЕСГРАОН и се заверяват служебно за "потвърдени данни". Персонализираният паспорт се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 20. Заявленията за издаване на моряшки паспорт се подават в Министерството на транспорта, където се извършва сверяване на данните от тях с данните от информационните

фондове на ЕСГРАОН и се заверяват служебно за "потвърдени данни". Персонализираният паспорт се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 21. Заявленията за издаване на документи за самоличност на чужденци и бежанци се подават в Дирекцията на Националната служба "Полиция" в Столичната или в регионалните дирекции на вътрешните работи по ред, утвърден от Министерския съвет.

Персонализираният документ за самоличност се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 22. Параграфи 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 и 21 от преходните и заключителните разпоредби на този закон влизат в сила от 1 април 1999 г.;

б) досегашният § 12 става § 23.

§ 6. Разпоредбите на чл. 89 - 99 включително от раздел I и раздел II на глава четвърта "Адресна регистрация", както и на § 2, т. 1 (отмяна на чл. 7 от Закона за лицата и семейството) влизат в сила от 1 януари 2000 г.

§ 6а. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2001 г.) За граждани, които не са заявили постоянен адрес по реда на чл. 95, отбелязаната в личния (зелен) паспорт адресна регистрация се смята за постоянен адрес.

§ 7. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Изпълнението на този закон се възлага на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за деноминация на

лева

(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г., в сила от 5.07.1999 г.)

§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконовни нормативни актове, влезли в сила преди 5 юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за здравето

(ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 1.01.2005 г.)

§ 10. Навсякъде в Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г.) думите "здравно заведение", "здравното заведение" и "специализирани здравни заведения" се заменят съответно с "лечебно заведение", "лечебното заведение" и "лечебни заведения".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към

Административнопроцесуалния кодекс

(ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

§ 38. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация (ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.)

§ 74. Личните регистрационни картони, съставени на хартиен носител, се използват за справки и се съхраняват в общината/кметството/ района в продължение на 130 години, считано от датата на създаването им, след което се предават в Държавния архив.

§ 75. (1) В срок до пет години от влизането в сила на този закон в кметствата и населените места, които не са административен център на кметство, в които няма техническо обезпечаване за преминаване към електронен регистър на населението, могат да се поддържат:

1. Регистър на българските граждани, който се състои от всички лични регистрационни картони на живите български граждани с постоянен адрес в това кметство;
2. Регистър на чужденците, който се състои от всички лични регистрационни картони на живите лица по чл. 3, ал. 2, т. 2 с постоянен адрес в това кметство;
3. Регистър на починалите лица, който се състои от всички лични регистрационни картони на български граждани и на лица по чл. 3, ал. 2, т. 2 с внесени данни за смъртта;
4. Архивен регистър, състоящ се от личните регистрационни картони на лицата, на които постоянният адрес вече не е в тази община, както и на лицата, освободени от българско гражданство.

(2) Данните в личния регистрационен картон се вписват и поддържат въз основа на необходимите за това документи или въз основа на извлечение от записа на лицето в Национална база данни "Население".

§ 76. На починало лице може да се създаде електронен личен регистрационен картон въз основа на съществуващ личен регистрационен картон в общината/кметството, а за онези от тях, за които не е създаден такъв, административното обслужване от общините се извършва от съществуващите регистри на населението.

§ 77. (1) Регистрите на актовете за гражданско състояние, съставени преди 1999 г. в кметствата, се предават за съхранение в административния център на общината в едногодишен срок от влизането в сила на този закон.

(2) В срок до пет години от влизането в сила на този закон общинските администрации изграждат Национален електронен регистър на актовете за гражданско състояние, като създават електронни еквиваленти за актовете, съставени по реда на чл. 41.

§ 78. (1) Лицата, променили настоящия си адрес от едно населено място в друго в периода от 1 септември 2010 г. до 31 януари 2011 г., в двумесечен срок от влизането в сила на този закон представят в общинската администрация по нов настоящ адрес изискваните се документи по чл. 92, ал. 2 и 3 за извършване на адресна регистрация.

(2) За лицата, които не са изпълнили задължението си по ал. 1 в определения срок, общинската администрация по новия настоящ адрес изпраща в 7-дневен срок от изтичане на срока по ал. 1 обобщена информация на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството за автоматизирано заличаване на настоящия адрес в регистъра на населението.

(3) За настоящ адрес на тези лица се счита настоящият адрес, който са имали преди 1 септември 2010 г., за което Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно

обслужване" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството уведомява общината по този адрес.

§ 79. Наредбите по чл. 24, ал. 2 и чл. 113, ал. 1 се издават в срок до една година от влизането в сила на този закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.)

§ 65. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 48 и 59 от 2007 г., бр. 105 от 2008 г., бр. 6, 19, 47, 74 и 82 от 2009 г., бр. 33 от 2010 г., бр. 9 и 39 от 2011 г., бр. 42 от 2012 г.) навсякъде думите "Министерството на регионалното развитие и благоустройството" и "министъра на регионалното развитие и благоустройството" се заменят съответно с "Министерството на регионалното развитие" и "министъра на регионалното развитие".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.)

§ 65. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 48 и 59 от 2007 г., бр. 105 от 2008 г., бр. 6, 19, 47, 74 и 82 от 2009 г., бр. 33 от 2010 г., бр. 9 и 39 от 2011 г., бр. 42 от 2012 г., бр. 66 и 68 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г.) навсякъде думите "Министерството на регионалното развитие" и "министъра на регионалното развитие" се заменят съответно с "Министерството на регионалното развитие и благоустройството" и "министъра на регионалното развитие и благоустройството".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация (ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.)

§ 15. Неприклучилите производства по подадени заявления за адресна регистрация по постоянен или настоящ адрес или за промяна на адрес се довършват по реда на този закон.

§ 16. (1) В тридневен срок от влизането в сила на този закон кметовете на общини или на райони издават заповед за определяне на комисия, която да извърши проверка за спазване на изискванията на чл. 92 или чл. 99а за извършените адресни регистрации или за промяна на адрес в периода 1 юли 2014 г. – 30 април 2015 г. В състава на комисията се включват служители от съответната общинска администрация, представители на съответната областна администрация, на териториалните структурни звена на Министерството на вътрешните работи и на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството. В случай че кметът не издаде заповедта в срока по изречение първо, тя се издава от областния управител.

(2) Срокът за извършване на проверките е един месец от влизането в сила на този закон. За резултатите от проверката се съставя протокол, който се оповестява публично.

(3) В тридневен срок от извършването на проверката и въз основа на протокола по ал. 2 кметът на общината издава заповед за заличаване на адресни регистрации, за които е установено, че са извършени в нарушение на чл. 92 или на чл. 99а, и изпраща обобщена

информация чрез съответното териториално звено "Гражданска регистрация и административно обслужване" на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството за автоматизираното им заличаване в регистъра на населението.

(4) Лице, чиято адресна регистрация по постоянен адрес е заличена, е длъжно в едномесечен срок от уведомяването му да подмени личните си документи.

§ 17. По реда на чл. 19а, ал. 2 могат да се възстановяват имената на починали български граждани, които са били принудително променени и не са възстановени при условията и по реда на § 16. Заявлението в този случай се подава от наследник на починалото лице. При разногласие между наследниците на починалото лице спорът се решава от районния съд.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за социалните услуги

(ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

§ 41. (1) Разпоредбите на Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за правната помощ, Закона за местните данъци и такси, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за българските лични документи, Закона за гражданската регистрация и Закона за опазване на околната среда, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, за техните ръководители и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за деца, лишени от родителска грижа, за техните директори и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(2) Разпоредбите на Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за правната помощ, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за опазване на околната среда, Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, Закона за хората с увреждания и Закона за местните данъци и такси, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(3) До закриването на домовете за медико-социални грижи за деца чл. 124, ал. 2 от Закона за здравето се прилага за децата, настанени в тези домове.

(4) До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца чл. 8д, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца, чл. 22в, ал. 2, т. 3 и чл. 22г, ал. 2, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат при настаняване на деца в тези домове.

(5) Разпоредбите на Закона за данъците върху доходите на физическите лица и Закона за корпоративното подоходно облагане, приложими при дарения в полза на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, се прилагат съответно при дарения за домовете за деца, лишени от родителска грижа, домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция до тяхното закриване.

§ 45. (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Законът влиза в сила от 1 юли 2020 г., с изключение на:

1. параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т. 6, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2 в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и § 20, т. 2 в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и т. 5, буква "в", които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;
2. параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.;
3. член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за електронното управление (ДВ, бр. 80 от 2023 г., в сила от 19.09.2023 г.)

.....
§ 39. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон административните органи привеждат образците на заявленията за административни услуги в съответствие с чл. 29, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс.

§ 40. Административните органи привеждат регистрите, които водят, в съответствие с този закон не по-късно от 31 март 2025 г. съгласно график, приет с постановление на Министерския съвет, в срок до 31 октомври 2023 г.

§ 41. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет привежда в съответствие с него наредбата по чл. 12, ал. 4.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация (ДВ, бр. 85 от 2024 г., в сила от 8.10.2024 г.)

.....
§ 12. Лица, които към момента на влизането в сила на този закон нямат валиден български документ за самоличност поради липса на постоянен адрес, могат да заявят промяна на постоянния си адрес, като се идентифицират с български документ за самоличност с изтекъл срок на валидност или по реда на Закона за Министерството на вътрешните работи.

§ 13. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон органите по чл. 92, ал. 1 определят служебен адрес на територията на общината за извършване на адресна регистрация.

§ 14. В двумесечен срок от влизането в сила на този закон главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството изпраща на органите по чл. 92, ал. 1 списък на живите граждани със заличен постоянен адрес или чийто постоянен адрес е закрит от Националния класификатор на настоящите и постоянните адреси. Органите по чл. 92, ал. 1 извършват регистрация на лицата по изречение първо на служебен адрес в срок до 6 месеца след получаването на списъка. Лицата се включват в списъка на общината по заличения постоянен адрес.

§ 15. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграф 3, който влиза в сила два месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. параграф 4, който влиза в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".